

Жогорку кесиптик билим берүү программасын көз
карандысыз аккредитациялоонун жыйынтыктарынын
негизинде эксперттик комиссиянын

КОРУТУНДУСУ

550 100 ТАБИГЫЙ ИЛИМИЙ БИЛИМ БЕРҮҮ (ЕНО) багыты
Биология, География профили (бакалавр)

Ж. БАЛАСАГЫН АТЫНДАГЫ КЫРГЫЗ УЛУТТУК
УНИВЕРСИТЕТИНИН ТАЛАС АЙМАКТЫК КӨП
ТАРМАКТУУ ИНСТИТУТУ

Талас-2026

МАЗМУНУ

I. ЖББОЖ ЖӨНҮНДӨ ЖАЛПЫ МААЛЫМАТ	3
II. ОТЧЕТТУН ДОЛБООРУ БОЮНЧА АЛГАЧКЫ СЫН-ПИКИРЛЕР.....	12
III. ПРОГРАММАНЫН ӨЗҮН-ӨЗҮ БААЛОО ОТЧЕТУН ТАЛДОО.....	15
1-стандарт. Билим берүү программаларын иштеп чыгуу, бекитүү жана мониторинг жүргүзүү	
2-стандарт. Окуу натыйжаларын кабыл алуу жана таануу	
3-стандарт. Окуучуга багытталган окутуу жана окуучулардын билим алуу жетишкендиктерин баалоо	
4-стандарт. Педагогикалык жана билим берүү-жардамчы персонал	
5-стандарт. Материалдык жана маалыматтык ресурстар	
6-стандарт. Билим берүү программасы боюнча илимий, методикалык жана изилдөө иштери	
7-стандарт. Маалыматты башкаруу жана коомчулукка жайылтуу	
IV. ТЫШКЫ ЭКСПЕРТТИК КОМИССИЯНЫН ОКУУ ЖАЙГА БОЛГОН САПАРЫ БОЮНЧА МААЛЫМАТ	26
V. АККРЕДИТАЦИЯЛЫК СТАНДАРТТАР БОЮНЧА БААЛОО	33
VI. ЖОГОРКУ БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОГРАММАСЫНЫН ИШМЕРДҮҮЛҮГҮН ЖАКШЫРТУУ БОЮНЧА СУНУШТАР	37
VII. КОРУТУНДУ	38

I. ЖАЛПЫ МААЛЫМАТ

Ж.Баласагын атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин Талас аймактык көп тармактуу институтунун администрациясынын билдирүүсүнө ылайык, 2023-жылдын 11-августундагы Кыргыз Республикасынын "Билим берүү жөнүндө" Мыйзамына, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 15-майындагы №246 "Билим берүү жаатындагы аккредитациялоо боюнча ченемдик укуктук актыларды бекитүү жөнүндө" токтомуна ылайык, "Сапаттуу билим" агенттигинин эксперттик комиссиясы 2026-жылдын 6-апрелиндеги №16/04-26 буйругу менен билим берүү программаларын аккредитациялоонун алкагында 550100 Табигый илимий билим берүү багыты профили (География, Биология) билим берүү мекемесинин жогорку билим берүү программаларына тышкы баалоо жүргүздү.

программа:

Код: **550100** Табигый илимий билим берүү (ЕНО) багыты Биология, География профили билим деңгээли – жогорку кесиптик

өзүн-өзү баалоо мезгили: март-апрель

билим берүү мекемесине баруу күндөрү: 19-20 май, 2026-жыл.

Эксперттик комиссиянын курамы:

Комиссиянын төрагасы:

1. Мамбетов Жоомарт Иманалиевич, кандидат физико-математических наук, доцент, руководитель образовательной программы “Прикладная информатика и анализ данных” Ошского технологического университета им.М.М.Адышева;

Комиссиянын мүчөлөрү:

2. Султанбаева Виктория Асановна, кандидат сельскохозяйственных наук, доцент кафедры «Селекция и защита растений» факультета агрономии и лесоводства Кыргызского национального аграрного университета имени К.И. Скрябина, заместитель председателя комиссии;
3. Шербаева Зувайда Эрмаматовна, кандидат географических наук, доцент Института «Естествознания, физического воспитания, туризма и аграрных технологий» Ошского государственного университета;
4. Кашкарбаева Бегай Тобокеловна – старший преподаватель кафедры “Лингвистика”, заведующая отделом аспирантуры и магистратуры Кыргызско-Российской академии образования;
5. Асеин уулу Азамат – заместитель директора Кыргызского национального комплекса “Манас Ордо”, работодатель;
6. Таштанбеков Рыскелди Султанбаевич, студент 2-го курса специальности «Ветеринария» Таласского аграрно-экономического колледжа;
7. **Референт:** Тулегабылова Нуржамал Мухтаровна, менеджер аккредитационного отдела Агентства «Сапаттуу Билим».

1. Инфраструктура

Окуу жайдын балансында жалпы аянты 13 376,87 кв. метрди түзгөн 8 окуу корпусу бар. Окуу корпустарында окуу аудиториялары, лабораториялар жана компьютердик класстар иштейт. Ошондой эле студенттер жана окутуучулар үчүн 4 окуу залы уюштурулган.

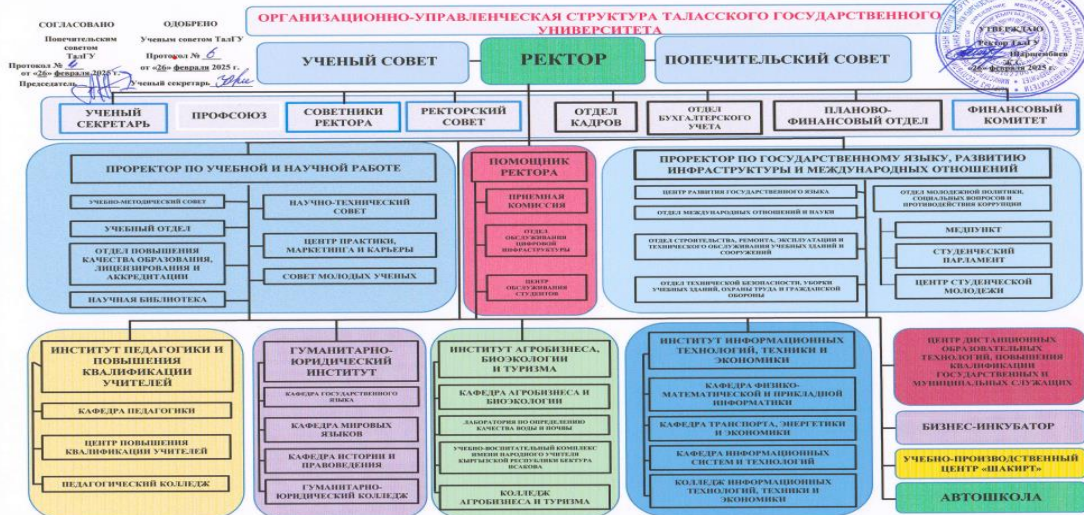
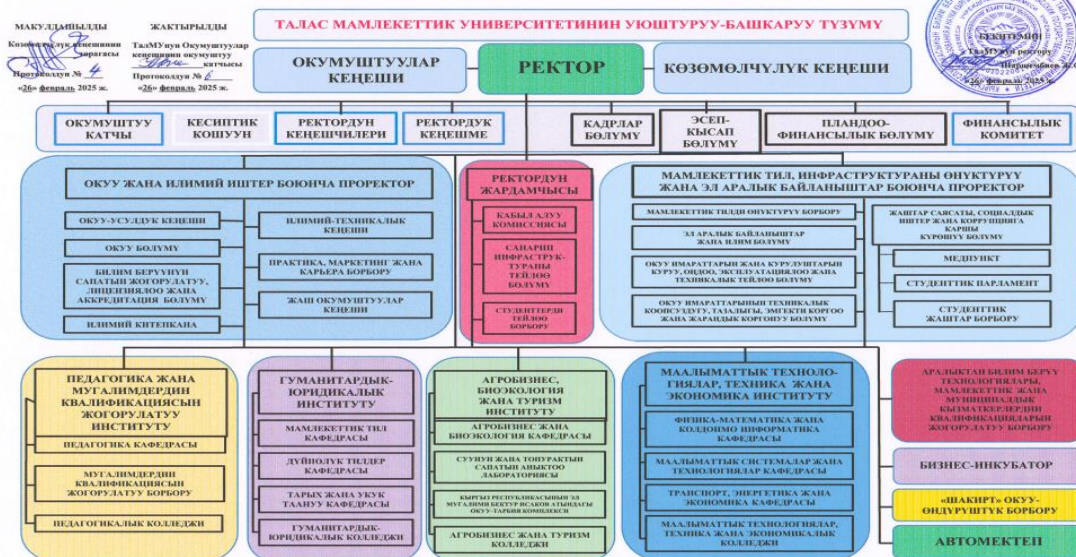
Китепканада жаңы маалыматтык технологияларды колдонуу жана маалыматтык ресурстарга жеткиликтүүлүктү камсыз кылуу максатында 11 компьютер жана 3 принтер орнотулган. Окурмандар үчүн керектүү шарттар түзүлүп, окуу залы атайын жабдылган.

Университеттин бардык окуу корпустарында өткөрүү ылдамдыгы 5-10 Мбит/сек болгон Wi-Fi тармагы иштейт.

Мындан тышкары, окуу жайдын инфраструктурасына төмөнкүлөр кирет:

- буфет-1;
- ачык типтеги спорт аянтчасы- 1;
- окуу аудиториялары-7;
- лабораториялар-1;
- компьютердик класстар- 2;
- медпункт-1
- ачык типтеги спорт аянтчасы- 1;
- жыйындар зал -1.

2. Структуралык түзүмү:

3. Жетекчилер жана негиздөөчүлөр жөнүндө маалымат.

Талас мамлекеттик университети (ТалМУ) Кыргыз Республикасынын Президентинин 2000-жылдын 25-июлундагы №189-Указынын жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн “Талас мамлекеттик университетин түзүү жөнүндө” 2000-жылдын 4-сентябрындагы №546-токтомунун негизинде, И.Арабаев атындагы КМПУнун Таластагы филиалы, Ж.Баласагын атындагы КМУУ, КМКТАУ, Кыргыз агрардык академиясы жана Талас айыл чарба техникумунун базасында түзүлгөн.

ТалМУ юридикалык субъект катары юстиция органдарында 2006-жылдын 4-апрелинде катталган. 2025-жылдын 3-февралында Талас шаарында жайгашкан КР юстиция министрлигинин Талас областтык юстиция башкармалыгынан юридикалык жактар, филиалдар (өкүлчүлүктөр) жөнүндө мамлекеттик каттоодон кайрадан өткөн (катталуу №89617-3307-У-е, ИУЖКнын коду: 22252564, ИСН: 00102200110013).

КР ББИМ Талас регионунда аттандаштыкка туруп бере алган орто кесиптик билим берүүдө кесипкөй кадрларына болгон муктаждыкты канаттандыруу максатында орто кесиптик билим берүү ишмердигине лицензия алгандыгына байланыштуу ТалМУнун ректорунун 2009-ж. 28-июлда № 62/1 буйругу менен түзүлгөн.

КР ББИМнин 21-январь 2011-жылдагы № 40/1 буйругун ишке ашыруу үчүн жана ОК чечимине ылайык ТалМУнун ректорунун 28-февраль 2011-жылы № 18/6 буйругу менен бул Окуу мекемесине Уставын бекитүү менен юридикалык статус берилген. Буга байланыштуу окуу мекемесинин толук аталышы – Талас мамлекеттик университетинин астындагы Орто кесиптик билим берүү бөлүмү (колледж) деген аталышка ээ болду.

Кыргыз Республикасынын Граждандык кодексине, Кыргыз Республикасынын “Билим берүү жөнүндө” Мыйзамын жана Кыргыз Республикасынын 2022-жылдын 18-июлундагы №243 “Кыргыз Республикасынын жогорку кесиптик билим берүүсүнүн билим берүү уюмдарынын потенциалын жана атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүн жогорулатуу боюнча чаралар жөнүндө жарлыгын аткаруу максатында “Талас мамлекеттик университети” мекемесинин Уставы өзгөргөндүгүнө байланыштуу кайра каттоодон өтүп “Талас мамлекеттик университети” мекемесинин Уставы КР ББЖИМнин №64\1 буйругу 21-январь 2025-жылы бекитилди.

Университеттин өзгөчө статуска ээ болуусу окуу жайдын уюштуруу-башкаруу түзүмүн Көзөмөлчүлүк кеңешинин №4 26.02.2025-жылдагы, ТалМУнун Окумуштуулар кеңешинин №6 26.02.2025-жылдагы чечими менен кайрадан төмөндөгүдөй курамда өзгөртүлүп түзүлдү:

1. Педагогика жана мугалимдердин квалификациясын жогорулатуу институту
Педагогикалык колледж
2. Гуманитардык-юридикалык институт
Гуманитардык юридикалык колледж
3. Агробизнес, биоэкология жана туризм институту
Агробизнес жана туризм колледжи
4. Маалыматтык технологиялар, техника жана экономика институту
Маалыматтык технологиялар, техника жана экономикалык колледж

Уюштуруу-укуктук формасы – мекеме, жеке менчиктин түрү – мамлекеттик.
Университеттин өзүнүн герби, туусу, гимни бар.

Кыргыз Республикасынын Президентинин 2024-жылдын 14-октябрындагы УП № 295 «Кыргыз Республикасынын жогорку кесиптик билим берүү билим берүү уюмдарынын потенциалын жана атаандаштыкка жөндөмдүүлүгүн жогорулатуу чаралары жөнүндө» Жарлыгы менен Талас мамлекеттик университетине Кыргыз Республикасынын мамлекеттик жогорку окуу жайларына кеңири уюштуруучулук, каржылык жана академиялык автономия берүүнү караган өзгөчө статус берилген. <https://cbd.minjust.gov.kg/5-10727/edition/19022/ru?lang=ru>.

Кыргыз Республикасынын Президентинин 2025-жылдын 11-сентябрындагы № 256 «Кыргыз Республикасынын билим берүү чөйрөсүндөгү кээ бир маселелер жөнүндө» Жарлыгы менен «Талас мамлекеттик университети» мекемеси Ж.Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетине бириктирилген.

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2025-жылдын 24-декабрындагы № 826 «Кыргыз Республикасынын жогорку кесиптик билим берүү мамлекеттик билим берүү уюмдарын кайра уюштуруунун кээ бир маселелери жөнүндө» Токтому менен «Талас мамлекеттик университети» мекемесин кайра уюштуруу башталган.

Билим берүү уюмунун миссиясы Талас мамлекеттик университети өзүнүн ишмердигин КР Билим берүү жана илим министрлигинин 2025-жылдын 21-январындагы № 6411 буйругу менен бекитилген ТалМУнун Уставынын негизинде ишке ашырат. Университет өзүнүн миссиясын аныктаган, ал ТалМУнун Окумуштуулар кеңешинде 2024-жылдын 28-февралында (№ 6 протокол) талкууланып, бекитилген.

ТалМУнун миссиясы – заманбап кесиптик компетенцияларга ээ, атаандаштыкка жөндөмдүү жана ийгиликтүү карьералык өсүшкө жөндөмдүү адистерди даярдоо.

Миссия кызыкдар тараптар үчүн ТалМУнун ачык сайтында чагылдырылган.

ТалМУнун келечеги – маданияттык-адептүүлүк баалуулуктарды сактап калуу менен бирге, аймактардын өнүгүүсүнө өбөлгө түзүүчү илимий изилдөөлөр жана инновациялардын негизинде сапаттуу билим берүүнү камсыз кылуудан турат.

Билим берүү уюмунун стратегиялык максаттары. Талас мамлекеттик университетинин 2025-2030-жылдарга карата өнүгүү стратегиясы ТалМУнун Окумуштуулар кеңешинин отурумунда каралып жактырылган (2025-жылдын 26-февралындагы № 6 протокол) жана ТалМУнун ректору Шаршембиев Ж.С. тарабынан бекитилген.

Талас мамлекеттик университети 2024-жылдын 4-июнунда Билим берүү программаларын жана уюмдарын аккредитациялоо агенттиги (ББПУАА) тарабынан 5 жылдык мөөнөткө институционалдык аккредитациядан өткөн, № VI240000179 сертификаты, рег. №070 алынган.

4. Лицензия жөнүндө маалымат

Окуу жайдын билим берүү ишмердүүлүгүн Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан берилген лицензиянын негизинде жүргүзөт.

Лицензия: № **LS190001438**, рег. № **D2019-0007**. Лицензия Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин **2023-жылдын 19-майындагы №2982/1 буйругу** менен жаңыланган (бекитилген). Бул буйрукка ылайык университетке жогорку кесиптик билим берүү программаларын ишке ашыруу укугу расмий түрдө ыйгарылган.

Лицензия : <https://cloud.mail.ru/public/aUwB/R8zrgpq3t>

Лицензиялоо процесси Кыргыз Республикасынын “Билим берүү жөнүндө” Мыйзамына жана лицензиялоо жаатындагы ченемдик укуктук актыларга ылайык жүргүзүлгөн.

Университеттин билим берүү ишмердүүлүгү лицензияда көрсөтүлгөн багыттар жана адистиктер боюнча жүзөгө ашырылып, мамлекеттик талаптарга шайкеш келет.

5. Мурунку аккредитация жөнүндө маалымат (География, биология адистиктери)

2020-21 окуу жылында Талас мамлекеттик университетинин Табият таануу кафедрасынын география, биология адистиктери аккредитациядан ийгиликтүү өтгү. Аккредитациянын сертификаты, №VU210000271, рег. №137, «Эл баасы» аккредитациялык агенттигинин №18 буйругу 04.05.2021-жыл, 2026-жылына чейин. Бул жетишкендик университеттин билим берүү ишмердүүлүгүнүн сапатын, окутуучулардын кесипкөйлүгүн жана адистерди даярдоодогу жогорку деңгээлин көрсөтөт. Кафедранын үзүрлүү эмгегинин натыйжасынын жыйынтыгы болуп саналат. География, биология адистиктеринин окуу программаларынын мазмуну жаңыланып, практикалык жана теориялык билим берүүнүн сапаты жогорулагандыгы белгиленген. Мындан тышкары, студенттердин кесиптик компетенцияларын калыптандыруу, талаа практикаларын уюштуруу, илимий изилдөө иштерине катышуусу жана атаандаштыкка ылайык адистерди даярдоо багытындагы иштер бааланган.

6. Агробизнес жана биоэкология кафедрасынын “Биология” профили боюнча Маалымат

“Биология” профили боюнча – 1 профессор, химия илимдеринин доктору; 3 доцент, биология илимдеринин кандидаттары; 1 ага окутуучу, 2 окутуучу, 1 лаборант иштейт.

“География” профили боюнча 2 доцент, география илимдеринин кандидаты, биология илимдеринин кандидаты, 2 окутуучу.

“Агрэкономика” профили боюнча - доцент, б.и.к. кандидаттары, 1 ага окутуучу, 2 окутуучу.

Агробизнес жана биоэкология кафедрасынын курамында:

№	Аты-жөнү, кызматы	Туулган күнү	Билими (окуу жайы, жылы, адистиги)	Стаж (Жалпы /Пед/ЖОЖ)	Окум. даражасы	Акад. наамы	Өкмөттүк сыйлыктар
1	Ташибекова Замира Мазеловна <i>Кафедра башчы, доцент</i>	28.04.1970	Ж.Баласагын ат. КМУУ, 1993, биология жана химия	34 / 34 / 34	б.и.к. (ИКД №000583, 02.07.13)	Доцент	КР ББМ Ардак грамотасы (2010), Билим берүүнүн отличниги (22.09.2014)
2	Джусупова Кулмайрам Алтымышбаевна <i>хим. илимд доктору</i>	20.07.1946	В.В. Маяковский ат. КЖПИ, 1969, биология жана химия	56 / 26 / 26	х.и.к. (ХМ №024138, 1992), с.н.с. (АИК №000156, 27.04.00)	Доцент (ДЦ №001269, 25.09.08)	КР ББЖИМ Грамотасы (2006), Билим берүүнүн отличниги (2008)
3	Сагынбеков Жышан Сагынбекович <i>б.и.к., доцент</i>	23.02.1938	К.И. Скрябин ат. КСХИ, 1966, зоотехник	66 / 24 / 24	к.б.н. (БП №000229, 1983)	Доцент (ДЦ 2/6, №001864, 26.04.12)	—
4	Мырзабекова Суйумкан Садырбековна <i>окутуучу</i>	17.10.1972	ТалМУ, 2002, биология жана экология	35 / 15 / 25	—	—	—
5	Туткучбаева Каныкей Абдыжапаровна <i>Ага окутуучу</i>	23.04.1977	Бишкек пед. окуу жайы (1998), ТалМУ (2005), экология	27 / 14 / 23	—	—	—
6	Абдрахманова Венера Аманбековна <i>лаборант</i>	17.02.1982	ТалМУ, 2009, биология	13 / 11 / 13	—	—	—
Ички жумуш аткаруучулар							
1	Койчуманов Замир Турарбекович <i>б.и.к., доцент</i>	21.03.1983	ТалМУ, 2005, эколог	20 / 20 / 20	б.и.к. (ИКД №001309, 02.11.15, прот. №7к-1/26)	—	—
2	Абдрахманова Венера Аманбековна , <i>окутуучу</i>	17.02.1982	ТалМУ, 2009, биология	13 / 11 / 13	—	—	—

Агробизнес жана биоэкология кафедрасынын “География” профили боюнча МААЛЫМАТ

№	Аты-жөнү, кызматы	Туулган күнү	Билими (окуу жайы, жылы, адистиги)	Стаж (Жалпы /Пед/ЖОЖ)	Окум. даражасы	Акад. наамы	Өкмөттүк сыйлыктар
1	Ташибекова Замира Мазеловна <i>Кафедра башчы, доцент</i>	28.04.70	Ж.Баласагын ат. КМУУ, 1993, биология жана химия	34 / 34 / 34	б.и.к. (ИКД № 000583 02.07.13)	Доцент	КР ББМ Ардак грамотасы (2010), Билим берүүнүн отличниги (22.09.2014)
2.	Садыралиева Назгуль Иманбековна <i>окутуучу</i>	23.05.89	ТалМУ (география мугалими) 2015ж.	13 / 10 / 10			
Ички жумуш аткаруучулар							
1	Козубекова Алмаш Токтобековна ага окутуучу	09.02.80	Ж.Баласагын ат. КУУ Магистратура 2003 (Экология жана жаратылышты колдонуу)	21/19/19			
3.	Молдокул кызы Аида окутуучу		ТалМУ (география мугалими) 2019ж	3/2/2			
Тышкы кош жумуш аткаруучулар							
4.	Токторалиев Эркинбек Торобекович <i>доцент, кош жумуш аткаруучу</i>	29.05.75	КГУСТА им.Н. Исанова 1998г. (инжен. -строитель) Магистр (стр.) 2000 г. Аспирант. 2003 г.	30/30/14	К.г.н	Доцент ДЦ № 001679 17.05.11г	

7. Студенттердин саны боюнча маалыматтар

2025–2026-окуу жылына карата Агробизнес жана биоэкология кафедрасы (институт) боюнча билим алып жаткан студенттердин жалпы контингенти **134 студентти** түзөт. Студенттердин структуралык курамы профилдер, окутуунун формалары (күндүзгү жана сырттан окуу) жана каржылоо булактары (бюджет, контракт) боюнча төмөндөгүдөй мүнөздөлөт:

1. "Биология" профили: Кафедрадагы эң көп контингентти ушул багыт түзөт – жалпы **112 студент**.

Күндүзгү окуу формасында жалпы 16 студент билим алат, анын ичинен **8 студент мамлекеттик бюджеттин** эсебинен (II курста – 3, IV курста – 5 студент), ал эми **8 студент келишимдик (контракт)** негизде (II курста – 5, IV курста – 3 студент) окушат.

Сырттан окуу формасы (заочный) боюнча бул профилде өзгөчө жогорку көрсөткүч байкалып, жалпы **97 студент** катталган. Алар курстар боюнча төмөнкүдөй бөлүнөт: II курс (Бкз-1-24) – 14 студент (жалпы ушул агымда 14), III курс (Бк-1-23) – 28 студент, IV курс (Бкз-22) – 22 студент жана бүтүрүүчү V курста (Бкз-21) – 33 студент.

"География" профили: Бул профилде жалпы **21 студент** катталган.

Күндүзгү окуу формасында III курста (Г-1-23) 8 студент окуйт, алардын ичинен **7 студент мамлекеттик бюджеттик** негизде, 1 студент келишимдик негизде билим алат.

Сырттан окуу формасы боюнча жалпы 13 студент билим алат: III курста – 3 студент, IV курста (Г-1-22) – 5 студент жана V курста (Г-21) – 5 студент.

Институттун (кафедранын) жалпы контингентинин ичинен **35 студент күндүзгү окуу формасында** билим алышса (анын ичинен **15 студент мамлекеттик грант/бюджет** эсебинен, **20 студент контракттык** негизде), басымдуу бөлүгүн, б.а. **119 студентти сырттан окуу формасы (заочный)** түзөт.

Студенттердин мындай сандык курамы жана структуралык кыймылы **Ебилим** автоматташтырылган системасында үзгүлтүксүз жаңыланып, окуу пландарын түзүүдө, профессордук-окутуучулук курамдын (ПОК) окуу жүктөмдөрүн туура бөлүштүрүүдө жана университеттин материалдык-техникалык ресурстарын натыйжалуу башкарууда негизги өбөлгө болуп кызмат кылат.

Контингент:

Агробизнес жана биоэкология кафедрасы							
№	Профиль	Курс	Студенттердин саны				жалпы
			Бюджет о/о	Контракт о/о	бардыгы очно	Заочно	
1	Биология Б-1-24	II	3	5	8		8
2	Бкз-1-24	II				14	14
3	Бк-1-23	III				28	28
4	Бкз-22	IV				22	22
5	Б-1-22	IV	5	3	8		8
6	Бкз-21	V				33	33
	Баары профиль боюнча		8	8	16	97	113
2	География						
1	Г-1-23	III	7	1	8	3	11
2	Г-1-22	IV				5	5
3	Г-21	V				5	5
	Баары профиль боюнча		7	1	8	13	21
	Баары институт боюнча		15	9	24	120	134

Билим берүү уюмунун миссиясы:

Талас мамлекеттик университети өзүнүн ишмердигин КР Билим берүү жана илим министрлигинин 2025-жылдын 21-январындагы № 6411 буйругу менен бекитилген ТалМУнун Уставынын негизинде ишке ашырат. Университет өзүнүн миссиясын аныктаган, ал ТалМУнун Окумуштуулар кеңешинде 2024-жылдын 28-февралында (№ 6 протокол) талкууланып, бекитилген.

ТалМУнун миссиясы – заманбап кесиптик компетенцияларга ээ, атаандаштыкка жөндөмдүү жана ийгиликтүү карьералык өсүшкө жөндөмдүү адистерди даярдоо.

Миссия кызыкдар тараптар үчүн ТалМУнун ачык сайтында чагылдырылган.

ТалМУнун келечеги – маданияттык-адептүүлүк баалуулуктарды сактап калуу менен бирге, аймактардын өнүгүүсүнө өбөлгө түзүүчү илимий изилдөөлөр жана инновациялардын негизинде сапаттуу билим берүүнү камсыз кылуудан турат.

Билим берүү уюмунун стратегиялык максаттары:

Талас мамлекеттик университетинин 2025-2030-жылдарга карата өнүгүү стратегиясы ТалМУнун Окумуштуулар кеңешинин отурумунда каралып жактырылган (2025-жылдын 26-февралындагы № 6 протокол) жана ТалМУнун ректору Шаршембиев Ж.С. тарабынан бекитилген.

Талас мамлекеттик университети 2024-жылдын 4-июнунда Билим берүү программаларын жана уюмдарын аккредитациялоо агенттиги (ББПУАА) тарабынан 5 жылдык мөөнөткө институционалдык аккредитациядан өткөн, № VI240000179 сертификаты, рег. №070 алынган.

Кафедрада стартаптар боюнча жетишкендиктер:

2024-жылдын 3-декабрында Кыргызпатентке караштуу Инновациялык борбордо "StartUp Students" сынагынын финалы болуп өттү. Сынактын жыйынтыгында ТалМУнун "Микрозелень-Талас" долбоору 3-орунга ээ болду. Бул сынакка Козубекова А.Т. жетектеген Табият таануу кафедрасынын Г-23 группасынын студенттери Х.Т. Рысалиева, Ш.У. Жолдошева, Б-22 группасынын студенти К.Ж. Үсөнова катышып келишти.

2025-жылдын 24-октябрында Кыргызстандын жогорку окуу жайларынын студенттери арасында өткөрүлгөн "Кыргызстандагы жашыл бизнес-практикаларды жайылтуу" аттуу "Жашыл толкун" демилгесинин экинчи айлампасында Талас мамлекеттик университети 1-орунга ээ болду.

Бул демилгеге бизнес-инкубатордун директору Козубекова Алмаш Токтобековна жетектеген Агробизнес, биоэкология жана туризм институтунун студенттери Жолдошева Ширин (Г-23), Уланбек уулу Бектур (Г-23), Рысалиева Халида (Г-23), Усенова Кымбат (Б-22), Калыков Адилет (БСХ-23) активдүү катышып, мыкты жыйынтык көрсөтүштү.

Жеңүүчүлөргө баалуу белектер жана сертификаттар ыйгарылды.

2025-жылдын 15-апрелинде ТалМУда “StartUp students-2025” сынагынын финалдык туру болуп өттү. Жалпысынан 26 стартап долбоор каралды. Комиссиянын курамына сырттан ишкерлер чакырылды.

Досалиев Т.М.- Талас облусундагы ишкерликти колдоо борборунун директору, Атагелдиев Урмат - “Хан-Бүргө” жоопкерчилиги чектелген коомдун директору, Акмат

кызы Махабат – “Талас айымдары” коомдук бирикмесинин жетекчиси, Асейин уулу Азамат – “Манас эпосу” музейинин директору.

Стартаптар азыркы учурда актуалдуу деп эсептелген маанилүү темаларды камтыды.

Айрым студенттердин стартаптары бир нече идеяларды камтыган, практика жүзүндө колдонууга мүмкүн боло тургандыктарын далилдеп, көрсөтүп беришти.

Сынактын жыйынтыгы менен ага окутуучу Козубекова Алмаш Токтобековнанын жетекчилиги менен 1-орунга Агробизнес, биоэкология жана туризм институтунан Г-23 группасынын студенттери Рысалиева Халида, Жолдошева Ширин Г-23, Уланбек уулу Бектур, Б-22 группасынын студенти Усенова Кымбат, БСХ-23 гр. студенти Калыков Адилет “Микрозелень Талас” долбоору ээ болду.

2-орунга б.и.к., доцент Ташибекова Замира Мазеловнанын жетекчилиги менен биоэкология жана туризм институтунан Б-1-22 группасынын студенттери Акматбек кызы Стамбек кызы Алтынай “Жашыл экономика-шыпаа нан” долбоору ээ болду. Мындан тышкары кафедрадан дагы “Табигый даам” жетекчиси окутуучу Садыралиева Н.И. жана “Этносумка” жетекчиси Абдрахманова В.А долбоорлор катышкан.

12.12.25. күнү Хакатон – Click 2025 Кыргызстандын жана Борбор Азия өлкөлөрүнүн студенттер аралык Туруктуу өнүгүү, климаттык өзгөрүү боюнча Эл аралык конкурсуна катышып 1-орунду алып келишти. Гео-23 группасынан Уланбек уулу Б., Рысалиева Х., Жолдошова Ш. катышышты.

II. ОТЧЕТТУН ДОЛБООРУ БОЮНЧА АЛГАЧКЫ СЫН-ПИКИРЛЕР

1-стандарт. Билим берүү программаларын иштеп чыгуу, бекитүү жана мониторинг жүргүзүү

	Сунуштар	аткаруу
Критерий 1.2.	Күтүлүүчү натыйжалар өтө узун текст менен берилген бул диагностикалык баалоодо жана мониторинг жүргүзүүдө белгилүү бир татаалдыктарды жаратат Окутуунун күтүлүүчү натыйжаларын (Н1–Н8) эл аралык SMART-критерийлерине ылайык, кыска, так жана өлчөнүүчү кылып жасоо керек	жарым-жартылай аткарылды

2-стандарт. Окуу натыйжаларын кабыл алуу жана таануу

	Сунуштар	аткаруу
Критерий 2.3.	Башка ЖОЖдон которулуп келген же мобилдүүлүктөн кайткан студенттер үчүн дисциплиналардын мазмунун салыштыруучу укуктук-методикалык "Кредиттерди таануу жана трансферлөө жобосун" өзүнчө иштеп чыгуу керек.	аткарылды

3-стандарт. Окуучуга багытталган окутуу жана окуучулардын билим алуу жетишкендиктерин баалоо

	Сунуштар	аткаруу
--	----------	---------

Критерий 3.2.	<i>Ebilim</i> тутумундагы ар бир профилдик дисциплина (мис., Материктердин физикалык географиясы) боюнча тесттик суроолордун корун (банкын) кеминде 100-150 суроого чейин кеңейтүү.	аткарылды
Критерий 3.3.	Контингенттин кыймылынын динамикасын көрсөткөн чакан таблица кошуу керек (Канча студент кирди Канча асы кетти, Себеби эмнеде).	аткарылды
Критерий 3.4.	Санариптик билим берүүнү өнүктүрүү максатында кафедрада Биология жана Географиянын базасында ачык электрондук видео-лекциялардын жана анимациялык моделдердин контентин түзүү.	аткарылды
Критерий 3.5.	Санариптик мониторингди күчөтүү үчүн ТалМУнун сайтында "Бүтүрүүчүлөрдүн ассоциациясынын электрондук реестрин" түзүү. Бул Биология жана География багытын бүтүргөн кадрлардын 1, 3 жана 5 жылдан кийинки карьералык өсүшүнө автоматтык мониторинг жүргүзүүгө шарт түзөт. Окууну таштап кетүү коркунучунда турган студенттер менен кураторлордун жекече иш алып баруу журналы (протоколдордон) түзүлүү керек.	аткарылды

4-стандарт. Педагогикалык жана билим берүү-жардамчы персонал

	Сунуштар	аткарылды
Критерий 4.3.	Илимий-методикалык эмгектердин макамы үчүн алардын КР Билим берүү жана илим министрлигинин (Гриф МОН КР) же ТалМУнун Окуу-методикалык бирикмесинин (РИСО/УМС) уруксаты (грифи) менен басылганы өтө маанилүү. Таблицада "Түрү" деген графада бул тууралуу маалымат жок. "Басманын макамы/Грифи" деген кошумча графа киргизип, анда "ТалМУнун ОУКтун токтому менен сунушталган" же "РИСО тарабынан бекитилген" деп тактоо киргизүү	аткарылды

5-стандарт. Материалдык жана маалыматтык ресурстар

	Сунуштар	аткаруу
Критерий 5.1.	Долбоордун негизинде <i>Tika</i> түрк кызматташтык жана координация агенттиги тарабынан, ачылган лабораторияда топурак, суу боюнча илимий-изилдөө иштеринди жүргүзүүдө жакшы мүмкүнчүлүктөр түзүлгөн. Материалдык ресурстар боюнча өндүрүштү кеңейтүү жана сапатты жогорулатуу, чыгымдарды азайтуу үчүн ресурстарды туура бөлүштүрүү, жаңы технологияларды киргизүү.	аткарылды
	Билим берүү программасы студенттерди жатакана менен камсыз кылууга шарт түзүлгөн эмес, окуу эс алуу үчүн шарт жок.	жарым-жартылай аткарылды

6-стандарт. Билим берүү программасы боюнча илимий, методикалык жана изилдөө иштери

	Сунуштар	аткаруу
Критерий.6.2.	Кафедрада 2025-жылы ачылган ТИКА илимий лабораториясы кызмат кылат. Бул лабораториядагы заманбап жабдыктар ББПнын ПОК курамына гана эмес,	аткарылды

	студенттерге өздөрүнүн БКИ (бүтүрүүчүлөрдүн квалификациялык иштери) жана илимий макалалары үчүн Талас өрөөнүнүн биогеохимиялык өзгөчөлүктөрүн практикалык түрдө изилдөөгө толук шарт түзөт.	
Критерий.6.5.	"Социалдык-экономикалык билим берүү багытынын..." деген сүйлөмдү өчүрүп, оңдоо керек, "Табигый-илимий билим берүү багытынын (биология жана география) окутуучулары..." деп. Илимде патент же автордук күбөлүк болуу – бул эң жогорку упай.	аткарылды Патенттер №4040, №4041

7-стандарт. Маалыматты башкаруу жана коомчулукка жайылтуу

	Сунуштар	аткаруу
Критерий 7.1.	"2025–2026-окуу жылына карата институт боюнча студенттердин жалпы саны:" деп жазылып, бирок сандык маалымат коюлбай, дароо шилтеме берилип кеткен. (мисалы: канча студент окуйт, анын канчасы бюджет, канчасы контракт) көргүсү келет.	аткарылды

Ш. ПРОГРАММАНЫН ӨЗҮН-ӨЗҮ БААЛОО ОТЧЕТУН ТАЛДОО

Стандарт	Талданган документтер	Төмөнкүлөр аныкталган:	Бирок
<p>1-стандарт. Билим берүү программаларын иштеп чыгуу, бекитүү жана мониторинг жүргүзүү</p> <p>1-стандарт көрсөткөндөй 550100 "Табигый-илимий билим берүү" багытынын максаттары жана 8 күтүлүүчү натыйжасы (Н1-Н8) ТалМУнун Окумуштуулар кеңеши тарабынан 26.02.2025-жылы (№6 токтом) бекитилген жаңыланган Миссиясына толук шайкеш келет. Окуу жүктөмдөрү мамлекеттик стандарттын талаптарына ылайык так бөлүштүрүлгөн. Программада теория менен практиканын айкалышын камсыз кылган практиканын 7 түрү тең (талаа, педагогикалык, өндүрүштүк) камтылып, усулдук база менен толук камсыздалган. Стейкхолдерлердин (студенттер, иш берүүчүлөр, ата-энелер) сурамжылоолору тутумдуу уюштурулуп,</p>	<p>1.ТалМУнун 2020-2030-жж. стратегиялык планы;</p> <p>2. ЖКББ Мамлекеттик билим берүү стандарты (550100 багыты);</p> <p>3. Биология жана География профилдери боюнча окуу пландары жана жумушчу окуу пландары;</p> <p>4. Кафедранын ПОЖнун окуу жүктөмдөрүнүн бөлүштүрүлүшү;</p> <p>5. Практикалардын 7 түрү боюнча усулдук көрсөтмөлөр жана программалар;</p> <p>6. "Окутуучу студенттин көзү менен", "Ата-энелердин", "Иш берүүчүлөрдүн" жана "Бүтүрүүчүлөрдүн" сурамжылоо анкеталарынын аналитикалык отчеттору;</p> <p>7. Стейкхолдерлердин тегерек столдорунун протоколдору жана Стейкхолдер Жобосу;</p> <p>8. Ebilim тутумунун жумушчу документтери (электрондук журналдар, тесттер);</p> <p>9. НИРС (2021-2025) отчеттору жана күзөт журналдары;</p> <p>10. Өнөктөш ЖОЖдор (КМУ, КУУ, СНУ, ММПИ) менен түзүлгөн келишимдер.</p>	<p>1.ББПнын максаттары миссияга жана эмгек рыногуна шайкеш аныкталган;</p> <p>2.Окутуунун натыйжалары компетенттүүлүк негизинде түзүлгөн;</p> <p>3.Окуу жүктөмү мамлекеттик стандартка ылайык бөлүштүрүлгөн;</p> <p>4.Практиканын бардык негизги түрлөрү системалуу түрдө камтылган</p> <p>5.Сабактарда ГАТ (ГИС), STEM жана экспедициялык усулдар колдонулат. Ebilim системасы аркылуу окуу процессинин мониторинги туруктуу жүргүзүлөт.</p> <p>6.Жетишүүсү төмөн студенттер үчүн консультациялар жана илимге кызыккандар үчүн НИРС ийримдери уюштурулган.</p>	<p>1. Студенттердин ички академиялык мобилдүүлүгү ("Ош декларациясынын" алкагында) жигердүү өнүккөнүнө карабастан, сырткы (эл аралык) академиялык мобилдүүлүктүн көрсөткүчтөрү ички мобилдүүлүккө салыштырмалуу дагы эле төмөн бойдон калууда.</p> <p>2. Мындан тышкары, өнөктөш чет өлкөлүк ЖОЖдор (анын ичинде Москва шаардык педагогикалык институту) менен түзүлгөн расмий кызматташтык келишимдери бар болгону менен, биргелешкен кош дипломдуу (Double Degree) программаларды толук кандуу ишке ашыруу механизми азырынча баштапкы гана деңгээлде турат</p>
	Күчтүү жактары	Алсыз жактары	Сунуштар
	<p>1. ББПнын максаттары менен 8 күтүлүүчү натыйжасынын (Н1-Н8) ТалМУнун Окумуштуулар кеңеши тарабынан бекитилген (26.02.2025, №6 токтом) жаңы Миссиясына жана эмгек рыногунун талаптарына 100% шайкештиги.</p> <p>2. Окуу планында практиканын 7 түрүнүн ырааттуу камтылышы, алардын усулдук көрсөтмөлөр жана программалар менен толук камсыздалышы.</p>	<p>1. Студенттердин чет тилдерди билүү деңгээлинин жетишсиздигинен улам сырткы (эл аралык) академиялык мобилдүүлүктүн көрсөткүчтөрүнүн ички мобилдүүлүккө караганда төмөн болушу.</p> <p>2. Өнөктөш чет өлкөлүк ЖОЖдор менен түзүлгөн келишимдердин алкагында биргелешкен кош дипломдуу программалардын же биргелешкен илимий-изилдөө</p>	<p>1. Студенттердин эл аралык алмашуу программаларына (мисалы, Erasmus+) катышуу мүмкүнчүлүктөрүн кеңейтүү максатында кафедра аралык кошумча тил курстарын жана маалыматтык семинарларды уюштуруу.</p> <p>2. Түзүлгөн эл аралык келишимдердин (мисалы, Москва шаардык педагогикалык институту менен) алкагында биргелешкен онлайн-модулдарды киргизүү же бүтүрүүчү квалификациялык иштерге (дипломдорго)</p>

<p>жыйынтыктары ББПны жакшыртууга багытталат. Өнөктөш ЖОЖдор менен окуу пландарын салыштыруу жана шайкеш келтирүү механизмдери жолго коюлган.</p>	<p>3. Окуу процессин башкарууда жана баалоодо Ebilim автоматташтырылган тутумунун жана инновациялык усулдардын (ГАТ, STEM) жигердүү киргизилиши.</p> <p>4.Стейкхолдерлердин пикирин баалоочу тутумдуу көп векторлуу сурамжылоо жана кайтарым байланыш механизмдин калыптангандыгы.</p>	<p>долбоорлорунун жетишсиз деңгээлде иштелип чыккандыгы.</p>	<p>эки тараптуу жетекчилик кылуу тажрыйбасын өнүктүрүү.</p>
Стандарт	Талданган документтер	Төмөнкүлөр аныкталган:	Бирок
<p>2-стандарт</p> <p>Кабыл алуу жана окутуу натыйжаларын таануу</p> <p>2-стандарт көрсөткөндөй</p> <p>Университеттин сайтында кабыл алуу эрежелери, миссия, устав, окутуунун максаттары жана күтүлүүчү натыйжалары 1 ай мурун жарыяланат. Мектеп окуучулары үчүн «Ачык эшиктер күнү» жана экскурсиялар үзгүлтүксүз уюштурулат. Студенттерге бакалавр багытында кураторлор жана карьера адистери тарабынан кеңештер берилет. Академиялык мобилдүүлүктү күчөтүү максатында 7 аймактык ЖОЖдун ортосунда «Ош декларациясына» кол коюлуп, семестрдик алмашуулар жолго коюлган. Башка ЖОЖдон же адистиктен которулуп келген студенттердин мурунку баалары зачеттук китепченин</p>	<p>1.КР Өкмөтүнүн ЖОЖдорго кабыл алуу тартиби жөнүндө №355, №382 токтомдору;ТалМУнун кабыл алуу жана апелляциялык комиссияларынын курамы тууралуу ректордун буйруктары 2.(№67/6);Орто кесиптик жана жогорку билими бар абитуриенттер үчүн бланкалык тесттердин үлгүлөрү жана шифрлөө эрежелери;</p> <p>3.Студент менен түзүлгөн эки тараптуу келишим (контракт) үлгүсү;</p> <p>4.Кабыл алуу комиссиясынын Окумуштуулар кеңешинде бекитилген отчеттору;</p> <p>5.«Ачык эшиктер күнүнүн» пландары;</p> <p>6.ТалМУнун Уставы (№2131/1 буйрук);</p> <p>7.Академиялык мобилдүүлүктү уюштуруу боюнча Жоболор жана «Ош декларациясы»;</p> <p>8.Студенттерди которуу, кайра калыбына келтирүү жана окуудан чыгаруу тартиби жөнүндө Жобо;</p> <p>9.Е-билим системасындагы электрондук ведомостор, жетишүү табелдери, контракттык жеңилдик берүү буйруктары;</p> <p>10.«Жыл мыктыларын аныктоо» Жобосу;</p> <p>11.Бүтүрүүчүлөргө мамлекеттик үлгүдөгү диплом жана анын тиркемесин (транскрипт) берүү тартиби.</p> <p>Күчтүү жактары</p> <p>1.Кабыл алуунун жогорку деңгээлдеги ачык-айкындуулугу: Студенттерди кабыл алуу КР Билим берүү жана илим министрлигинин ченемдик укуктук актыларына жана ЖРТнын жыйынтыктарына ылайык, edu.gov.kg онлайн платформасы аркылуу,</p>	<p>Ачык-айкындуулук: 1.ТалМУда студенттерди кабыл алуу КР мыйзамдарына жана ЖРТ жыйынтыктарына ылайык толук автоматташтырылган edu.gov.kg платформасы аркылуу ачык жүргүзүлөт. Урналарды ачуу ММК жана байкоочулардын катышуусунда өтөт. 2.Процесстин тазалыгы фойедеги көзөмөл камералары жана видеобайкоолор менен камсыз кылынган.</p> <p>3.Мотивациялоо: Окууда мыкты жетишкендиктерди көрсөткөн студенттерге контракттык жеңилдиктер берилип, ректордун буйругу менен бекитилет.</p> <p>4. «Жылдын мыкты тайпасы, куратору» сыяктуу номинациялар иштейт</p> <p>Алсыз жактары</p> <p>1.Окуу пландарынын дал келбестиги: Башка окуу жайлардан академиялык мобилдүүлүк же которулуу программалары аркылуу келген студенттердин окуу пландарындагы айырмачылыктарды</p>	<p>1.www.talsu.kg сайтындагы «Бүтүрүүчү» бөлүмүнүн электрондук базасын жана кайтарым байланыш механизмдерин дагы да санариптештирүү жана кеңейтүү зарыл.</p> <p>Сунуштар</p> <p>1.Окуу пландарын адаптациялоо: Академиялык мобилдүүлүктү жеңилдетүү максатында, 550100 Табигый-илимий билим берүү багыты (география, биология) боюнча өнөктөш ЖОЖдор менен негизги жана</p>

<p>негизинде объективдүү таанылат. Академиялык айырмачылыктарды аралыктан окуу аркылуу жоюуга шарт түзүлгөн..</p> <p>Жыйынтыктоочу баалоо: НББПны толук өздөштүргөн жана мамлекеттик аттестациядан ийгиликтүү өткөн бүтүрүүчүлөргө жетишилген окуу натыйжаларын жана квалификациясын тастыктаган мамлекеттик үлгүдөгү диплом жана транскрипт (тиркеме) өз убагында берилет.</p>	<p>видеокөзөмөл жана көз карандысыз байкоочулардын катышуусунда толук объективдүү жүргүзүлөт.</p> <p>2.Апелляциялык жана шифрлөө системасынын тактыгы: Ички сынактарды (орто кесиптик жана жогорку билими барлар үчүн) кабыл алууда абитуриенттердин иштерин шифрлөө системасы коррупциялык тобокелдиктерди жоёт. Апелляциялык арыздарды 24 сааттын ичинде арыз ээсинин катышуусунда кароо механизми корголгон.</p> <p>3.Академиялык мобилдүүлүктүн ченемдик базасы: «Ош декларациясынын» алкагында аймактык ЖОЖдор менен ички мобилдүүлүк ийгиликтүү ишке ашырылып, студенттердин башка окуу жайда окуп жаткан мезгилде ТалМУдагы орду толук сакталат жана академиялык жетишкендиктери ECTS кредиттик системасынын негизинде кайра эсептелет.</p> <p>4.Студенттерди колдоо жана стимулдаштыруу: Окууда өзгөчөлөнгөн студенттерге окуу акысынан (контракттан) жеңилдиктерди берүү тутумунун түзүлгөндүгү жана «Жыл мыктылары» номинациялары аркылуу академиялык мотивациянын колдоого алынышы.</p>	<p>аныктоодо жана аларды жоюуда бир аз убакыттык жана уюштуруучулук кыйынчылыктардын кездешиши.</p> <p>2.Санариптик мониторингдин жетишсиздиги: Бүтүрүүчүлөрдүн карьералык траекториясын, ишке орношуу динамикасын жана жумуш берүүчүлөрдүн билим берүү программасына болгон канааттануусун туруктуу негизде байкап туруучу электрондук (санариптик) трекинг системасынын толук кандуу автоматташтырылбагандыгы.</p>	<p>профилдик дисциплиналардын окуу пландарын (силлабустарын) мүмкүн болушунча максималдуу түрдө шайкеш келтирүү</p> <p>2.«Бүтүрүүчүлөр ассоциациясынын» ишин жандандыруу: ТалМУнун веб-сайтындагы «Бүтүрүүчү» бөлүмүн санариптик анкеталоо платформасына айландыруу, жумуш берүүчүлөр менен түз байланышты күчөтүү жана «Бош орундар жарманкесинин» натыйжалуулугун электрондук форматта дагы да жогорулатуу.</p> <p>3.Аралыктан окутуу модулдарын өнүктүрүү: Мобилдүүлүк убагында пайда болгон 1-2 предметтик академиялык айырмачылыктарды студенттер AVN же E-билим системасы аркылуу онлайн/аралыктан тапшыруусу үчүн атайын кыска мөөнөттүү курстардын санариптик материалдарын (ЭОМ) көбөйтүү.</p>
<p>Корутунду: 2-стандарт "Кабыл алуу жана окутуу натыйжаларын таануу" "Сапаттуу билим" агенттигинин стандартына толук жооп берет</p>			
<p>Стандарт</p>	<p>Талданган документтер</p>	<p>Төмөнкүлөр аныкталган:</p>	<p>Бирок</p>
<p>3-стандарт Окуучуга багытталган окутуу жана окуучулардын билим алуу жетишкендиктерин баалоо 3-стандарт көрсөткөндөй</p>	<p>1.Дисциплиналардын ОМКлары, силлабустары жана лекциялык/практикалык сабактардын материалдары; 2.Квалификацияны жогорулатуу тастыктамалары (SCAFFOLD, 72 сааттык сертификаттар); 3.Ачык сабактардын графиги, протоколдору жана өз ара сабакка катышуу баракчалары/Жобосу; 4.Ebilim электрондук билим берүү порталы (https://ebilim.talsu.kg); -5.ТалМУнун сессияларды өткөрүү жана академиялык карыздарды жоюу жөнүндөгү Жобосу" (5 жана 6-пункттары);</p>	<p>1. Баалоо жана айкындуулук: Студенттердин билимин баалоо туруктуу менен Ebilim системасы аркылуу санариптештирилген. Ар бир семестрдин башында силлабустар таркатылат. 2. Модулдук тесттер (15 суроодон турган автоматташтырылган система) жана экзамендер коррупцияны алдын алуу максатында көзөмөл камералары орнотулган</p>	<p>1.Студенттердин билим алуудагы жетишкендиктерин баалоо усулдары жана апелляциялык даттануу процедуралары кагаз жүзүндө жана Жоболордо кеңири жазылганына карабастан, иш жүзүндө студенттер арасында апелляцияга расмий арыз менен кайрылуу жана "Ишеним кутусун" натыйжалуу пайдалануу маданияты, активдүүлүгү дагы деле төмөн денгээлде калууда (Бул критерий отчетто</p>

<p>550100 "Табигый-илимий билим берүү" багытында инсанга багытталган окутуу жигердүү колдонулат. Окутуучулар (мисалы, доц. З.М. Ташибекова) Copilot, Gemini сыяктуу Жасалма Интеллект (ЖИ) куралдарын, ошондой эле SCAFFOLD технологиясын, флипид класс, долбоорлоо жана геймификация усулдарын сабакта колдонушат. Институтта интернет ылдамдыгы 50 Мбайт/сек болгон 2 компьютердик класс жана Wi-Fi зонасы бар. Сабакка катышуу Ebilim журналына күн сайын киргизилет. Эгерде студент себепсиз 30%дан ашык сабак калтырса же жумалык 72 сааттан ашса, система автоматтык түрдө экзаменге киргизбейт. Академиялык карызы бар студенттер үчүн кафедрада окутуучулардын күзөттүк (консультациялык) графиги түзүлгөн. Жетим, жарым жетим, майыптыгы бар жана мыкты окуган студенттерге контракттык жеңилдиктер берилет (Ректордун №115/6 буйругу).</p>	<p>6.Ишеним кутучасын ачуу боюнча комиссиянын документтери жана сүрөттөрү; 7."ТалМУнун студенттерин которуунун, окуудан чыгаруунун, калыбына келтирүүнүн жана академиялык өргүү берүүнүн тартиби тууралуу Жобо" (КР Өкмөтүнүн №346 токтомуна шайкештелген); 8.Г-23 (География) жана Б-22 (Биология) тайпаларынын Е-билимдеги жетишүү жана катышуу ведомосттору, рейтинг табелдери; 9. Студенттердин жекече ведомосттору жана нөөмөтчүлүк (күзөт) графиктери; 10.Төлөмдөрдөн жеңилдик берүү боюнча Ректордун буйруктары (№115/6); 11."ТалМУнун окуу процессинде аралыктан билим берүү технологияларын (Zoom, Google Meet) колдонуу боюнча Жобосу"; 12.ТалМУнун Электрондук китепканасынын каталогу жана базасы.</p>	<p>аудиторияларда өткөрүлөт. 3 күндүк мөөнөттө даттануу (апелляция) механизми бекитилген. 3. Нааразычылыктарды кароо үчүн фойеде "Ишеним кутусу" иштейт. 4. Аралыктан окуу үчүн Zoom, Google Meet жана электрондук китепкана базасы туруктуу колдонулат</p>	<p>көрсөтүлгөндөй, жетишсиздиктер менен аткарылууда). 2.Окуудан чыгып кетүү (сабак калтыруу) себептерин алдын алуу максатында кураторлор тарабынан маектешүүлөр жүргүзүлүп жатканы менен, негизги себептердин бири болгон – контракттык төлөмдөрдү убагында төлөй албаган (социалдык аялуу) студенттер үчүн университет ички колдоо көрсөтүүдөн сырткары, сырткы демөөрчүлөрдү же атайын стипендиялык фонддорду тартуу багытында иш алып баруусу жетишсиз. 3.Студенттердин өздүк траекториясын тандап алуу мүмкүнчүлүгү Е-билим платформасында техникалык жактан камсыздалганы менен, тандалма (элективдүү) курстардын каталогун түзүүдө студенттердин реалдуу каалоолорун жана аймактык эмгек рыногунун өзгөчөлүктөрүн эске алуу механизми толук кандуу ийкемдүү эмес.</p>
	<p>Күчтүү жактары</p> <p>1.Окуу процессинде заманбап инновациялык методдордун (Жасалма Интеллект: Copilot, Gemini; SCAFFOLD карточкалары; 2.STEM жана долбоордук окутуу) кафедранын ПОЖ курамы тарабынан сабактарда кеңири колдонулушу. 3. Студенттердин жетишүүсүн жана катышуусун баалоонун Ebilim маалыматтык системасы аркылуу толук автоматташтырылышы жана аудиторияларда видеокөзөмөл тутумунун орнотулушу менен камсыздалган ачык-айкындуулук. 4. Окуудагы жетишпестиктерди жоюу максатында кафедрада окутуучулардын жекече күзөттүк (консультациялык) графиктеринин түзүлүшү жана ийкемдүү окуу мүмкүнчүлүктөрүнүн берилиши. 5.Социалдык жактан муктаж (жетим, майыптыгы бар) жана окууда мыкты көрсөткүчкө ээ студенттерди</p>	<p>Алсыз жактары</p> <p>1.Студенттердин өз укуктарын коргоо, баалоонун жыйынтыктарына даттануу (апелляциялык комиссияга кайрылуу) жана "Ишеним кутучасы", анонимдүү анкеталар аркылуу ички көйгөйлөрдү ачык айтуу жигердүүлүгүнүн жана укуктук маданиятынын төмөндүгү. 2. 30%дан ашык сабак калтырган студенттердин система тарабынан автоматтык түрдө блоктолушунда үй-бүлөлүк, каржылык же социалдык оор кырдаалдарды терең жана ийкемдүү дифференциациялоо (өзүнчө кароо) тутумунун жетишсиздиги.</p>	<p>Сунуштар</p> <p>1. Студенттер арасында апелляциялык жол-жоболорду жүргүзүү тартиби жана "Ишеним кутусунун" маанилүүлүгү тууралуу куратордук сааттарда түшүндүрүү иштерин күчөтүү, укуктук маданиятты жогорулатуу. 2. Келишим (контракт) акысын төлөй албагандыктан же социалдык көйгөйлөрдөн улам окууну таштап кетүү коркунучунда турган студенттерди сактап калуу үчүн, аймактагы иш берүүчүлөр, эл аралык фонддор жана бүтүрүүчүлөр менен биргеликте "Агробизнес жана биоэкология" багыты үчүн атайын атаулуу (именные) стипендияларды уюштуруу. 3. Ebilim платформасында элективдүү курстарды тандоо модулун андан ары</p>

	ректордун буйруктарынын негизинде контракттык жеңилдиктер аркылуу туруктуу материалдык стимулдаштыруу системасы	3. Тандалма (элективдүү) дисциплиналарды сунуштоодо студенттердин жеке кызыкчылыктарын жана траекторияларын тандоо мүмкүнчүлүгүнүн чектүүлүгү.	өркүндөтүү менен, студенттердин жеке каалоосуна жараша биология же география багыттарындагы заманбап колдонмо курстарды (мисалы, Экологиялык туризм, ГАТ-технологиялары) ийкемдүү тандап алуусуна жол ачуу.
Корутунду: 3- стандарт . "Окуучуга багытталган окутуу жана окуучулардын билим алуу жетишкендиктерин баалоо" "Сапаттуу билим" агенттигинин стандартына толук жооп берет			
Стандарт	Талданган документтер	Төмөнкүлөр аныкталган:	Бирок
4-стандарт Окутуу жана билим берүү жагынан колдоо көрсөтүүчү персонал 4-стандарт көрсөткөндөй 550100 "Табигый-илимий билим берүү" багыты (Биология, География) толугу менен базалык билими Жогорку кесиптик билим берүүнүн мамлекеттик стандартына (ЖКББС) шайкеш келген квалификациялуу кадрлар менен камсыздалган. Окутуучулар ТалМУнун №78/6 токтомунун негизинде электрондук окуу курстарын түзүү, интерактивдүү доскалар менен иштөө багыттарында туруктуу квалификациясын жогорулатып турушат. Акыркы жылдары ПОК тарабынан 15тен ашык усулдук колдонмо жана окуу	1. Агробизнес жана биоэкология кафедрасынын штаттык формуляры жана ПОКтун тизмеси; 2. Кафедра жөнүндө Жобо жана ПОКтун функционалдык милдеттери жөнүндө ички Жобо; 3. ТалМУнун Окумуштуулар кеңешинин №78/6 токтому (ПОКтун квалификациясын жогорулатуу Жобосу); 4. Квалификацияны жогорулатуунун перспективдүү планы жана сертификаттар; 5. "Жыл мыктысы" (Мыкты окутуучу, куратор, илимпоз) конкурсунун Жобосу жана сыйлоо буйруктары; 6. ПОКтун жекече иш пландары жана усулдук иштердин басма пландары; 7. Иш берүүчүлөр менен жолугушуулардын токтомдору (ЖКМБС жана эмгек рыногунун шайкештиги); 8. ББПнын ОМК базасы (Биология жана География профилдери – E-bilim порталындагы электрондук ресурстар); 9. Кафедранын ПОК курамы тарабынан акыркы жылдары (2021-2023-жж.) басылып чыккан 15 окуу-усулдук колдонмолордун жана китептердин тизмеси; 10. Кураторлордун бекитилген тизмеси жана тайпалык тарбиялык иш пландары.	1.Бардык ОМКлар E-bilim платформасына жайгаштырылган. 2. Ар бир академиялык тайпага кафедранын чечими менен кураторлор бекитилген. Алар студенттердин инсандык, маданий жана кесиптик калыптанышына, социалдык-педагогикалык колдоо алышына жооптуу болуп, бекитилген тарбиялык пландардын негизинде иш алып барышат. 3.Университетте ПОКту шыктандыруунун ички механизмдери жолго коюлган: календардык жылдын жыйынтыгы боюнча сыйлыктар берилет, "Жыл мыктысы" конкурсу аркылуу жеңүүчүлөргө техникалык каражаттар (ноутбук, компьютер, сыналгы) тапшырылат.	1. Программада студенттердин интеллектуалдык жана социалдык өсүшүнө кураторлор негизги жоопкерчиликти алып, туруктуу иш алып барышканы менен, алардын бул кошумча эмгегине (тайпа менен иштеген сааттарына) түз каржылык эмгек акы төлөнбөйт. Бул жагдай узак мөөнөттүү келечекте кураторлордун ишке болгон ички мотивациясынын төмөндөө коркунучун жаратат. 2. Окутуучулар тарабынан жарык көргөн окуу куралдарынын жана методикалык көрсөтмөлөрдүн көпчүлүгү университеттин ички басмасынан (Талас шаарында) аз нускада гана басылып чыгат. 3. Алардын КР Билим берүү жана илим министрлигинин атайын грифтерин (Гриф МОиН КР) алуу жана республикалык деңгээлдеги илимий-педагогикалык мейкиндикке, эл аралык базаларга интеграциялануу көрсөткүчү дагы да болсо жогорулатууну талап кылат. 4. ББПнын алкагында студенттерге кадрдык колдоо көрсөтүү системасы күчтүү болгону менен, сырттан (башка аймактардан) келип окуган студенттер үчүн университеттин өздүк жатаканасынын жоктугу жана каржылык камсыздоонун жетишсиздиги кадрлардын

китептери жарык көргөн. Алардын ичинде мектепте биология/географияны окутуу усулдары, табигый парклардын (Беш-Таш, Чоң-Кемин) экосистемасы жана адаптациялык-педагогикалык практика боюнча маанилүү эмгектер бар.			социалдык-тарбиялык иштерин натыйжалуу уюштуруусуна (тартип, коопсуздук, кечки иш-чаралар) кошумча тоскоолдуктарды жаратууда
	Күчтүү жактары	Алсыз жактары	Сунуштар
	1. Кафедранын ПОК курамынын базалык билими, илимий даражалары жана көп жылдык педагогикалык тажрыйбасы ишке ашырылып жаткан ББПнын өзгөчөлүктөрүнө толук шайкеш келиши. 2. Окутуучуларды материалдык жана моралдык жактан стимулдаштыруу тутумунун (рейтингдик баалоо, "Жыл мыктысы" конкурсу, баалуу белектер жана сыйлыктар) туруктуу иштеши. 3. ПОКтун илимий-методикалык активдүүлүгүнүн жогорулугу (акыркы жылдары 15 окуу-усулдук колдонмонун басылышы) жана алардын E-bilim тутумуна толук интеграцияланышы. 4. Студенттердин окуу, илимий жана коомдук иштерин багыттоодо куратордук тутумдун уюштурулушу жана тарбиялык иштердин системалуулугу.	1. Тайпалар менен түздөн-түз иш алып барган кураторлордун эмгегин каржылык жактан стимулдаштыруунун (эмгек акыга кошумча төлөмдөрдүн) ички бюджетте каралбагандыгы. 2. Чыгарылып жаткан окуу китептеринин жана методикалык эмгектердин негизинен жергиликтүү деңгээлде гана калып, министрликтин (МОиН КР) расмий грифин алуу активдүүлүгүнүн төмөндүгү. 3. Региондордон келген студенттер үчүн социалдык-турмуштук шарттардын (ички жатакананын) жоктугу, бул куратордук көзөмөлдүн натыйжалуулугун чектейт.	1. ТалМУнун Камкорчулар кеңеши жана Каржы комитети менен биргеликте кураторлордун ишин баалоо критерийлерин иштеп чыгуу жана тайпа менен аткарылган иш сааттарын ПОКтун окуу жүктөмүнө (сааттык фондго) киргизүү же кошумча үстөк акы төлөө маселесин кароо. 2. Кафедранын илимий дареметин арттыруу максатында басылып жаткан окуу китептерин КР Билим берүү жана илим министрлигинин усулдук кеңешине жиберип, республикалык гриф алуу иштерин активдештирүү, ошондой эле эмгектерди Scopus, РИНЦ сыяктуу эл аралык илимий базаларга жайгаштырууга көмөктөшүү. 3. Студенттердин социалдык маселесин чечүү максатында шаардык бийлик, демөөрчүлөр же мамлекеттик-жеке өнөктөштүк (ГЧП) алкагында студенттик жатакана куруу же ижаралык шарттарды жеңилдетүү боюнча долбоорлорду иштеп чыгуу.
Корутунду 4- стандарт “Педагогикалык жана билим берүүчү – жардамчы персонал” “Сапаттуу билим” агенттигинин стандартына толук жооп берет			
Стандарт	Талданган документтер	Төмөнкүлөр аныкталган:	Бирок
5-стандарт Материалдык жана маалыматтык ресурстар 5-стандарт көрсөткөндөй Биология жана География профилдери ЖКББ МББСтын	1. ТалМУнун уюштуруу жана башкаруу түзүмү Жобосу; 2. АБТИ имаратынын Техникалык паспорту (жалпы аянты – 1588,39 м²); 3. Аудиториялардын жана компьютердик класстардын ички паспорттору; 4. Мамлекеттик санитардык-эпидемиологиялык кызматтын (СЭС) расмий корутундусу;	1. AVN жана E-bilim платформалары аркылуу окуу процессин башкаруу, электрондук ведомостторду толтуруу, студенттердин жеке кабинеттеринде ЭУМК ресурстарын колдонуу толук автоматташтырылган.	1. "Материалдык жана маалыматтык ресурстар" стандартынын маанилүү талаптарынын бири – аймактардан келген студенттерди туруктуу жатакана менен камсыз кылуу болуп саналат. 2. ТалМУда кубаттуу локалдык жана тышкы интернет-коммуникациялык комплекс (веб-сайт, AVN, E-bilim) ийгиликтүү иштегени

<p>талаптарына жооп берген зарыл материалдык-техникалык база менен камсыздалган. АБТИ имаратынын жалпы аянты 1588,39 м² түзүп, анын ичинде дарсканалар (765,69 м²), лабораториялар жана компьютердик класстар (91,58 м²), китепкана (86,12 м²) натыйжалуу пайдаланылат. Имараттар СЭСтин жана Өрт көзөмөлүнүн талаптарына толук жооп берет. Ар бир корпуста видеокөзөмөл, өрт өчүргүчтөр жана эвакуациялык схемалар бар. Компьютердик класстарда коопсуздук техникасынын нускамалары илинген. Университетте кубаттуу санариптик инфраструктура түзүлгөн. Студенттер жана кызматкерлер үчүн тамактануучу ички буфет жана биринчи медициналык жардам көрсөтүүчү медициналык пункт уюштурулган.</p>	<p>5. Өрт коопсуздугу боюнча нускамалар, эвакуациялык схемалар жана каттоо журналдары; 6. Компьютердик лабораториядагы коопсуздук көрсөтмөлөрүнүн сүрөттөрү; 7. АБТИнин 24 орундуу окуу залы бар китепканасынын каттоо документтери; 8. ББП боюнча окуу, усулдук жана электрондук адабияттардын тизмеси; 9. www.ebilimtalsu.kg билим берүү порталындагы студенттердин жеке кабинеттеринин скриншоттору; 10. Студенттердин материалдык базага канааттануусун баалаган анкеталык сурамжылоонун анализи (2022–2025-жж.); 11. AVN башкаруу тутумунун жана E-bilim платформасынын маалыматтык подсистемалары ("Кабыл алуу комиссиясы", "Маалымат", "Персонал", "Киргизүү баалоо"); 12. Студенттик буфеттин жана медициналык тейлөө пункттарынын келишимдери/документтери.</p>	<p>2. Студенттер жана ПОК акысыз жогорку ылдамдыктагы интернетке кошулган. 3. Сурамжылоонун жыйынтыгында студенттердин 70% материалдык базага "абдан канааттанган". 4. Биология жана География профилдери ЖКББ МББСтын талаптарына жооп берген зарыл материалдык-техникалык база менен камсыздалган</p>	<p>менен, региондордон келип окуган студенттер үчүн университеттин өздүк жатаканасынын жоктугу олуттуу маселе бойдон калууда. 3. Програмада маалыматтык ресурстар (компьютерлер, интернет, электрондук база) жакшы өнүктүрүлгөнү менен, түздөн-түз Биология жана География профилдерине зарыл болгон адистештирилген заманбап лабораториялык жабдыктардын (мисалы, санариптик микроскоптор, химиялык-биологиялык реагенттер, географиялык ГИС-технологиялар жана картографиялык программалык камсыздоолор) акыркы моделдери менен камсыздоо деңгээли дагы да күчтүү каржылоону жана жаңылоону талап кылат. 4. Студенттик ички буфет жана медициналык пункт иштегени менен, алардын материалдык-техникалык жана дары-дармек, диетикалык тамактануу мүмкүнчүлүктөрүнүн ассортиментин кеңейтүү, студенттердин санынын өсүшүнө байланыштуу окуу залындагы (учурда 24 орундуу) орундарды көбөйтүү зарылдыгы келип чыгууда.</p>
Күчтүү жактары	Алсыз жактары	Сунуштар	
	<p>1. АБТИнин имаратынын окуу аянттарынын (1588,39 м²) жетиштүүлүгү, дарсканалардын паспорттоштурулушу жана СЭС, өрт коопсуздугунун ченемдерине толук шайкештиги. 2. Окуу процессинин жогорку деңгээлде санариптештирилиши: E-bilim (www.ebilimtalsu.kg) жана AVN системаларынын ийгиликтүү иштеши, студенттердин жеке кабинеттеринин жана ЭУМК базасынын болушу.</p>	<p>1. Сырттан келген студенттер үчүн окуу жайдын балансындагы өздүк жатакананын жоктугу. 2. Адистештирилген биологиялык лабораториялык жабдыктардын жана заманбап географиялык (ГИС, аралыктан зонддоо) программалык камсыздоолордун жетишсиздиги. 3. Китепкананын окуу залындагы орундардын санынын (24 орун)</p>	<p>1. Узак мөөнөттүү стратегиялык планга студенттер үчүн заманбап жатакана куруу долбоорун киргизүү; ага чейин шаардык ижара борборлору же башка мекемелер менен келишим түзүү аркылуу студенттерге жеңилдетилген турак жай шарттарын уюштуруу. 2. Эл аралык гранттык долбоорлорго (мисалы, Erasmus+, Эразмус Мундус) жигердүү катышуу аркылуу кафедрага жаңы санариптик микроскопторду, гербарий</p>

	<p>3. Студенттердин материалдык-техникалык шарттарга болгон канааттануусунун жогорку көрсөткүчү (70% толук, 10% жарым-жартылай).</p> <p>4. Акысыз жогорку ылдамдыктагы интернеттин, видеокөзөмөл тутумдарынын жана мультимедиялык жабдыктардын (интерактивдүү доскалар, сыналгылар) бар болушу.</p>	<p>студенттердин жалпы контингентине салыштырмалуу аздыгы.</p>	<p>фондуларын жана География профили үчүн ГИС (Геоинформациялык тутумдар) лабораториясын ачуу.</p> <p>3. Китепкананын окуу залын кеңейтүү же кошумча "Коворкинг борборун" түзүү, ошондой эле ички буфет менен медициналык пункттун иштөө сапатын, дары-дармек менен камсыздальышын туруктуу көзөмөлгө алуу.</p>
<p>Корутунду: 5- стандарт. "Материалдык жана маалыматтык ресурстар" "Сапаттуу билим" агенттигинин стандартына негизинен жооп берет</p>			
<p>Стандарт</p>	<p>Талданган документтер</p>	<p>Төмөнкүлөр аныкталган:</p>	
<p>6-стандарт</p> <p>Билим берүү программасы боюнча илимий, методикалык жана изилдөө иштери</p> <p>6-стандарт көрсөткөндөй</p> <p>Кафедра түзүлгөндөн бери Талас өрөөнүнүн табигый өзгөчөлүктөрүн изилдеген туруктуу "Талас өрөөнүндөгү биогеохимиялык изилдөөлөр" аттуу илимий багыттын үстүндө иш алып барат. Студенттердин бүтүрүүчүлүк иштери (БКИ) ушул темаларга багытталып, ПОК өз илимий табылгаларын лекциялык курстарга интеграциялайт. Кафедра Эразмус+ (MIND, KYRMedu, DEFA) программаларына жигердүү катышып, ПОК Германия, Италия, Хорватия, Румыния сыяктуу өлкөлөрдө стажировкадан өтүшкөн. Түркиянын (Анадолу, Кавказ, Кастамону) жана Борбордук</p>	<p>1. 2021-2026-жж. БКИнин жана бүтүрүүчүлөрдүн квалификациялык иштеринин темалары;</p> <p>2. Кафедранын ПОК курамынын (С.С. Мырзабекова, А.Т. Козубекова, Н.И. Садыралиева) бекитилген диссертациялык иштери жана илимий отчеттору;</p> <p>3. Студенттердин илимий макалаларынын жана академиялык жетишкендиктеринин базасы;</p> <p>4. Түрк кызматташтык жана координация агенттиги (ТКА) тарабынан ачылган илимий лабораториянын инвентардык документтери (2025-ж.);</p> <p>5. Электрондук китепкананын маалыматтык базасы;</p> <p>6. ТалМУнун "Жыл мыктысы" конкурсунун Жобосу жана сыйлоо буйруктары (2024-2026-жж.);</p> <p>7. Эл аралык Erasmus+ (MIND, KYRMedu, DEFA) долбоорлорунун алкагындагы стажировкалар жана келишимдер;</p> <p>8. Ички жана сырткы академиялык мобилдүүлүк, "Ош декларациясы" келишимдери;</p> <p>9. КР алдынкы ЖОЖдорунан (КМУ, КУУ) чакырылган доценттердин конок-лекцияларынын протоколдору (2025-2026-жж.);</p> <p>10. ПОКтун РИНЦ жана беделдүү илимий басылмалардагы макалалары, патенттери жана таануу сертификаттары.</p>	<p>1. Илимий натыйжаларды өндүрүшкө жана окууга киргизгендиги үчүн "Жыл мыктысы" аркылуу ПОКко баалуу техникалар (ноутбук, проектор, сыналгы, компьютер) туруктуу берилип келет (мисалы, Н.К. Шабданова, К.А. Туткучбаева ж.б.).</p> <p>2. Инфраструктура жана ресурстар: 2025-жылдын май айында эл аралык ТКА долбоорунун негизинде заманбап илимий лаборатория ачылып, зарыл инвентарлар менен жабдылган. Бул Биология жана География профилдеринин илимий базасын түп тамырынан бери чындады.</p>	<p>1. Кафедранын ПОК курамы жана аспиранттары РИЦ тутумуна кирген журналдарга жана жергиликтүү илимий жыйнактарга макалаларды туруктуу жарыялап турганы менен, алардын эл аралык деңгээлдеги Scopus же Web of Science сыяктуу импакт-фактору жогору болгон беделдүү басылмаларда жарык көргөн макалаларынын саны дагы да болсо чектелүү бойдон калууда.</p> <p>2. Жаңы ачылган заманбап ТКА илимий лабораториясынын даремети толук кандуу изилдөө иштерине багытталганы менен, бул лабораториянын базасында жергиликтүү өндүрүш ишканалары, айыл чарба же экологиялык уюмдар менен биргеликте коммерциялык негиздеги (хоздоговордук) илимий-изилдөө долбоорлорун ишке ашыруу механизми жетишээрлик деңгээлде өнүккөн эмес.</p> <p>3. Студенттердин илимий-практикалык конференцияларга катышуу активдүүлүгү жогору жана алардын иштери стипендия, байгелер менен сыйланганы менен, студенттик илимий макалалардын өз алдынча автордук кызматта жарык көрүүсү жана республикалык олимпиадаларда, стартап долбоорлордо инновациялык патенттерди</p>

<p>Азия Университети менен кызматташуу келишимдери түзүлгөн. КУУ жана КМУнун алдыңкы илимпоздору туруктуу конок-лекцияларды (мисалы, "Топуракты буферлөө", "Жашыл жумуш орундары") окуп турушат.</p>	<p style="text-align: center;">Күчтүү жактары</p> <p>1. Кафедрада туруктуу илимий багыттын ("Талас өрөөнүндөгү биогехимиялык изилдөөлөр") калыптанышы жана ПОКтун диссертациялык иштеринин аймактын географиялык, экологиялык маселелерине шайкештиги.</p> <p>2. Эл аралык өнөктөштөр (ТКА) тарабынан заманбап илимий лабораториянын ачылышы жана жогорку деңгээлде жабдылышы (2025-ж.).</p> <p>3. Erasmus+ долбоорлорунун алкагында европалык алдыңкы университеттер (Германия, Италия ж.б.) менен тыгыз байланыштын бардыгы жана ПОКтун чет өлкөлүк стажировкалардан өтүшү.</p> <p>4. Илимий жана уюштуруучулук жетишкендиктер үчүн ПОКту жана кафедраны материалдык жактан сыйлоонун ("Жыл мыктысы" номинациялары, ноутбук, проектор, компьютерлер) эффективдүү тутуму.</p>	<p style="text-align: center;">Алсыз жактары</p> <p>1. Scopus, Web of Science өндүү эл аралык цитата келтирүүчү базаларда ПОКтун илимий макалаларынын жарыялануу деңгээлинин төмөндүгү.</p> <p>2. Илимий изилдөөлөрдүн натыйжаларын түздөн-түз Талас облусунун өндүрүштүк, экологиялык же фермердик чарбаларына коммерциялык (хоздоговордук) негизде киргизүү тажрыйбасынын аздыгы.</p> <p>3. Студенттик илимий иштердин (БКИ) негизинен реферативдик же тар багытта калып, ири инновациялык стартап долбоорлорго айлануу деңгээлинин жетишсиздиги.</p>	<p style="text-align: center;">Сүнүштар</p> <p>1. Окутуучулардын жана жаш изденүүчүлөрдүн чет элдик журналдарга макала жазуу көндүмдөрүн арттыруу үчүн атайын академиялык англис тили жана макала даярдоо (Academic Writing) курстарын туруктуу уюштуруу, Scopus базасындагы макалалар үчүн ички кошумча каржылык стимулдарды киргизүү.</p> <p>2. Жаңы ачылган ТКА лабораториясынын базасында аймактын топурагын, суу ресурстарын жана өсүмдүктөрүн талдоо боюнча акы төлөнүүчү кызматтарды уюштуруу, жергиликтүү ишканалар менен хоздоговордук келишимдерди түзүү.</p> <p>3. Студенттерди Жаштар Борборунун мүмкүнчүлүктөрүн колдонуу менен КР Билим берүү жана илим министрлиги тарабынан уюштурулган стартап-конкурстарга ("Стартап Кыргызстан" ж.б.) багыттоо, экологиялык жана географиялык багыттагы инновациялык патенттерди алууга көмөктөшүү.</p>
<p>Корутунду: 6-стандарт. " Билим берүү программасы боюнча илимий, методикалык жана изилдөө иштери" "Сапаттуу билим" агенттигинин стандартына толук жооп берет.</p>			
<p style="text-align: center;">Стандарт</p> <p>7-стандарт Маалыматты башкаруу жана аны коомчулукка жайылтуу 7-стандарт көрсөткөндөй ТалМУда жана анын структуралык бөлүмү болгон АБТИде маалыматтарды</p>	<p style="text-align: center;">Талданган документтер</p> <p>1. Студенттердин саны, структурасы жана кыймылы боюнча контингенттик маалыматтар (2025–2026-о.ж.);</p> <p>2. Ebilim системасынын электрондук ведомосттору жана рейтингдик баалоо журналдары;</p> <p>3. "Окутуучу студенттин көзү менен", "Иш берүүчүлөрдүн сурамжылоосу" жана "Бүтүрүүчүлөрдүн сурамжылоосу" аналитикалык отчеттору;</p> <p>4. 2021–2025-жж. Илим-изилдөө иштеринин (НИРС) көрсөткүчтөрү жана отчеттору;</p>	<p style="text-align: center;">Төмөнкүлөр аныкталган:</p> <p>1. Институтта маалыматтарды жыйноо жана талдоо толугу менен заманбап санариптик деңгээлге өткөрүлгөн. Ebilim башкаруу тутуму аркылуу студенттердин контингенти, алардын сабакка катышуусу, кызматкерлердин кадрдык курамы ("Персонал") жана академиялык жетишкендиктери онлайн режимде, ыкчам жана ачык-айкын башкарылат.</p>	<p style="text-align: center;">Бирок</p> <p>1. Ebilim жана AVN маалыматтык башкаруу системалары окуу процессин жана ички контингентти абдан жакшы автоматташтырганы менен, ТалМУнун веб-сайтында жана социалдык барақчаларында түздөн-түз "Биология" жана "География" профилдеринин өзгөчөлүктөрүн, алардын жетишкендиктерин жана уникалдуу</p>

<p>жыйноо жана талдоо толугу менен заманбап санариптик деңгээлге өткөрүлгөн. Ebilim башкаруу тутуму аркылуу студенттердин контингенти, алардын сабакка катышуусу, кызматкерлердин кадрдык курамы ("Персонал") жана академиялык жетишкендиктери онлайн режимде, ыкчам жана ачык-айкын башкарылат. Университеттин расмий сайтында (www.talsu.kg) Миссия, окутуунун күтүлгөн натыйжалары, баалоо процедуралары жана өтүү баллдары ачык жайгаштырылган. Программанын сапатын баалоо максатында студенттерден, бүтүрүүчүлөрдөн жана иш берүүчүлөрдөн үзгүлтүксүз анкеталык сурамжылоо жүргүзүлүп, анын жыйынтыктары ББПны жакшыртууда колдонулат. Электрондук китепкана жана окуу аянтчалары туруктуу иштейт.</p>	<p>5. ТалМУнун расмий веб-сайты (www.talsu.kg) жана андагы Миссия, максаттар, баалоо критерийлеринин бөлүмдөрү;</p> <p>6. Корпоративдик жана облустук басылмалар («Кут билим», «Талас байрагы» гезиттери);</p> <p>7. Социалдык тармактардагы расмий баракчалар (Facebook, Instagram) жана АБТИнин өздүк группасы;</p> <p>8. Абитуриенттер үчүн даярдалган жарнамалык буклеттер жана кесипке багыт берүүчү материалдар;</p> <p>9. Автоматташтырылган Ebilim платформасынын подсистемалары ("Кабыл алуу комиссиясы", "Маалымат", "Персонал", "Киргизүү жана баалоо");</p> <p>10 Электрондук окуу аянтчалары жана электрондук китепкананын шилтемелери (ebilim.talsu.kg/Library/List).</p>	<p>2. Коомчулукка, өзгөчө абитуриенттерге маалымат жеткирүүдө «Талас телеберүүсү», «Кут билим», «Талас байрагы» гезиттери жана Facebook/Instagram тармактары натыйжалуу колдонулат.</p> <p>3. "Ачык эшиктер күнү" туруктуу уюштурулат.</p>	<p>лабораториялык базасын (мисалы, жаңы ачылган ТИКА лабораториясын) өзүнчө, системалуу жана динамикалуу жарнамалоо, маалыматтарды жума сайын жаңылап туруу активдүүлүгү жетишсиз.</p> <p>2. Сурамжылоо механизмдери (студенттердин, бүтүрүүчүлөрдүн жана иш берүүчүлөрдүн пикири) Ebilim тутумунун сыртында, көбүнчө Google Forms же кагаз түрүндө өзүнчө жүргүзүлүп жаткандыктан, алардын жыйынтыктарын автоматташтырылган системага толук интеграциялоо жана реалдуу убакыт режиминде (рейтинг түрүндө) сайтта чагылдыруу процесси толук жолго коюла элек.</p> <p>3. Бүтүрүүчүлөрдүн жумушка орношуу мониторинги жана алардын карьералык өсүшү боюнча маалыматтар кафедра тарабынан кол менен же түз байланыш аркылуу чогултулат. Бул маалыматтарды автоматташтырылган Ebilim системасында атайын "Бүтүрүүчүлөрдүн карьералык базасы" подсистемасы аркылуу санариптештирүү зарылдыгы бар</p>
	Күчтүү жактары	Алсыз жактары	Сунуштар
	<p>1. Жогорку деңгээлде автоматташтырылган Ebilim маалыматтык системасынын бардыгы жана анын негизги функцияларынын ("Кабыл алуу", "Маалымат", "Персонал", "Баалоо") толук кандуу иштеши.</p> <p>2. Коомчулукка маалымат жеткирүүнүн көп каналдуу тутуму: расмий сайттын, облустук ММКлардын</p>	<p>1. Жалпы университеттин сайтында "Табигый-илимий билим берүү" (Биология, География) багытынын илимий, практикалык өзгөчөлүктөрүнүн өзүнчө визуалдык жана контенттик жаңылануусунун солгундугу.</p>	<p>1. ТалМУнун веб-сайтында (www.talsu.kg) Агробизнес жана биоэкология кафедрасы үчүн өзүнчө интерактивдүү баракча түзүп, анда студенттердин акыркы экспедицияларын, илимий жетишкендиктерин жана ТИКА лабораториясынын ишмердүүлүгүн</p>

	<p>(«Талас байрагы», «ТКБ») жана активдүү социалдык тармактардын айкалышкан натыйжалуулугу.</p> <p>3. Кызыкдар тараптардын (иш берүүчүлөр, студенттер, бүтүрүүчүлөр) пикирин баалоочу системалуу анкеталык мониторингдин жолго коюлушу.</p> <p>4. Кесипке багыт берүү иштеринин күчтүү уюштурулушу: жарнамалык буклеттер, мектептер менен түз байланыш жана "Ачык эшиктер күнү" салты.</p> <p>5. "Коомчулуктун жана иш берүүчүлөрдүн ББПнын сапатына болгон ишенимин арттыруу максатында, сурамжылоолордун аналитикалык жыйынтыктары жана ББПнын мониторинг отчеттору ТалМУнун Сапат бөлүмү тарабынан сайттын «Сапатты камсыздоо» бөлүмүнө туруктуу жайгаштырылып турат."</p>	<p>2. Сурамжылоолордун жана мониторингдин жыйынтыктарын иштеп чыгуу процесстеринин Ebilim платформасы менен толук интеграцияланбагандыгы.</p> <p>3. Бүтүрүүчүлөрдүн ишке орношуусун жана алардын жумуш ордундагы вертикалдык өсүшүн узак мөөнөттүү көзөмөлдөөчү бирдиктүү электрондук реестрдин (санариптик Карьера борборунун) жоктугу.</p>	<p>үзгүлтүксүз, фото/видео материалдар менен жаңылап туруу.</p> <p>2. Кызыкдар тараптардын анкеталык сурамжылоолорун толугу менен Ebilim платформасынын ички модулуна өткөрүү; бул маалыматтарды иштеп чыгууну автоматташтырууга жана сапатты башкарууга көмөктөшөт.</p> <p>3. Веб-сайтта же Ebilim тутумунда "ТалМУнун Бүтүрүүчүлөр ассоциациясы" санариптик порталын ишке киргизүү, ал аркылуу Биология жана География профилинин бүтүрүүчүлөрү менен иш берүүчүлөрдүн ортосунда түз электрондук байланыш көпүрөсүн түзүү.</p>
<p>Корутунду: 7-стандарт. " Маалыматты башкаруу жана аны коомчулукка жайылтуу " "Сапаттуу билим" агенттигинин стандартына толук жооп берет</p>			

IV. ТЫШКЫ ЭКСПЕРТТИК КОМИССИЯНЫН ОКУУ ЖАЙГА БОЛГОН САПАРЫ БОЮНЧА МААЛЫМАТ

2026-жылдын 19-20-май күндөрү бекитилген тышкы визит программасына ылайык, Ж.Баласагын атындагы КУУ Талас аймактык көп тармактуу институтунун Көз карандысыз коомдук-кесиптик көзөмөлдүн тышкы визити жүргүзүлдү.

Ж.Баласагын атындагы КУУ Талас аймактык көп тармактуу институтунун материалдык-техникалык базасын визуалдык кароонун жыйынтыгында төмөнкүлөр аныкталды:

1. **Ж.Баласагын атындагы КУУ Талас аймактык көп тармактуу институтунун административдик корпусу, Талас шаарынын А.Нуржанова - 25** көчөсүндө жайгашкан: конференц-зал, чоң жыйындар залы, медиа борбор, бизнес-инкубатор, компьютердик класстар жайгашкан.

2. **Ж.Баласагын атындагы КУУ Талас аймактык көп тармактуу институтунун Агробизнес, биоэкология жана туризм факультети №5 Мырзалиева** көчөсүндө жайгашкан. окуу имаратында 2 компьютердик класс, мультимедиялык жабдуулар, бардык компьютерлер интернетке туташкан. Компьютерлер окутуу үчүн зарыл болгон бардык программалар менен камсыздалган. Окуу корпусунда көзөмөл камералары орнотулган. Китепкана, медициналык пункт жана буфет жайгашкан.

3. **Ж.Баласагын атындагы КУУ Талас аймактык көп тармактуу институтунун жаңы окуу корпусу Нуржанова көчөсүндө** (курулуп жатат).

Ж.Баласагын атындагы КУУ Талас аймактык көп тармактуу институтунун Агробизнес жана инженердик-технологиялык институтунун (АБиТИ) «Агробизнес жана биоэкология» кафедрасынын инфраструктурасын визуалдык кароонун жыйынтыгында, бул бөлүм окуу процессин, илимий изилдөөлөрдү жана практикага багытталган даярдоону ийгиликтүү айкалыштырган көп функционалдуу илимий-билим берүүчү өндүрүштүк комплекс экендиги аныкталды

Адистештирилген лабораториялардын, окуу-өндүрүштүк аянтчалардын, инновациялык жана долбоордук ишмердүүлүк борборлорунун, ошондой эле колдоо түзүмдөрүнүн (бизнес-инкубатор) болушу студенттердин кесиптик компетенцияларын реалдуу практикага жакын шарттарда калыптандырууга өбөлгө түзөт. Бардык окуу корпустарында интернет тармагына жана Wi-Fiга жеткиликтүүлүк камсыздалган, ден соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген адамдар үчүн шарттар жарым-жартылай түзүлгөн. Ошондой эле институтта чоң жыйындар залы, спорт аянтчалар, буфет, медициналык пункт бар. Бардык корпустар СЭСтин уруксат берүүчү корутундуларына ээ жана өрт коопсуздугунун негизги каражаттары менен жабдылган.

Муну менен катар айрым кемчиликтер да аныкталды: окуу жабдууларынын жана компьютердик техниканын айрым бөлүгүн мындан ары модернизациялоо, кээ бир аудиторияларды жана лабораторияларды жаңылоо, ден соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген адамдар үчүн жеткиликтүү чөйрөнү кеңейтүү, спорт залы жана жаткана маселесин, өрт коопсуздугу системасын өркүндөтүү (нускамаларды жаңылоо, инструктаждардын үзгүлтүксүз жүргүзүлүшү, айрым аймактарды кошумча жабдуу), ошондой эле корпустардагы навигацияны жана маалыматтык коштоону жакшыртуу талап кылынат. Жалпысынан инфраструктура жетиштүү деңгээлде бааланып, заманбап аккредитация талаптарына ылайык андан ары өнүктүрүү мүмкүнчүлүгүнө ээ экендиги белгиленди.

Эксперттер тарабынан Ж.Баласагын атындагы КУУ Талас аймактык көп тармактуу институтунун бардык корпустарын көрүлдү

№1 – Талас шаарынын А.Нуржанова көчөсүндө-25;

№5 – Мырзалиева көчөсүндө №65;

№ – А.Нуржанова көчөсүндө 5 кабаттуу жаңы имарат.

Ж.Баласагын атындагы КУУ Талас аймактык көп тармактуу институтунун **расмий сайты** интернет тармагында жеткиликтүү жана техникалык жактан иштейт. Университеттин сайты ЖОЖдун ишмердүүлүгү, билим берүү программалары жана уюштуруу түзүмү тууралуу негизги маалыматтарга жеткиликтүүлүктү камсыз кылат. Аккредитация талаптарына ылайык аналитикалык, отчеттук жана далилдөөчү материалдарды көбүрөөк жарыялоо сунушталат.

Жалпы 7 интервью өткөрүлдү. Максаттуу топтор менен жолугушуулар визит программасына ылайык жана белгиленген убакыт чектерин сактоо менен жүргүзүлдү. Ж.Баласагын атындагы КУУ Талас аймактык көп тармактуу институтунун жамааты тарабынан программада көрсөтүлгөн катышуучулардын 100% катышуусу камсыздалды.

Интервьюга жалпы 160 адам катышты, алардын арасында Ж.Баласагын атындагы КУУ көп тармактуу институттун проректору, директору, административдик-башкаруу персоналы, түзүмдүк бөлүмдөрдүн жетекчилери, профессордук-окутуучулук курам, студенттер, бүтүрүүчүлөр, иш берүүчүлөр жана ата-энелер болду.

Студенттер (60 адам) менен болгон интервьюда алар окуу процессинин уюштурулушуна канааттангандыгы аныкталды. Билим алуу үчүн бардык шарттар бар экендиги белгиленди. Студенттер окутуучулардын жогорку кесипкөйлүгүн белгилешти. Окуу жайдын негизги артыкчылыктарынын бири катары студенттер үчүн ар кандай сынактарга жана стартаптарга катышууга шарттар түзүлгөнү көрсөтүлдү.

Бүтүрүүчүлөр (13 адам) алган билимине жана кесиптик жолуна жалпы оң баа беришти. Көпчүлүгү тандаган кесиби аларга жагарын жана өзүн-өзү өнүктүрүүгө мүмкүнчүлүк берерин белгилешти. Алардын айтымында, алынган билим жана практикалык көндүмдөр реалдуу ишмердүүлүктө колдонулууда. Бүтүрүүчүлөрдүн бир бөлүгү биология, география мугалими болуп билим берүү тармагында ийгиликтүү ишке орношкон (15 бир жылдагы бүтүрүүчүдөн 11и өзүнүн кесиби боюнча эмгектенет).

Ошол эле учурда бүтүрүүчүлөрдүн киреше деңгээли ар түрдүү болуп, тажрыйбага, портфолиога жана активдүүлүккө жараша өзгөрөрү белгиленди. Айрымдары эмгек жолунун башында туруктуу жумуш табууда кыйынчылыктар болорун, бирок убакыттын өтүшү менен кесиптик байланыштар жана көндүмдөр бул көйгөйлөрдү жеңүүгө жардам берерин айтышты. Жалпысынан бүтүрүүчүлөргө Ж.Баласагын атындагы КУУ Талас аймактык көп тармактуу институтунун орто кесиптик мектептер менен кызматташуунун негизинде бүтүрүүчүлөргө ишке орношууда жакшы базаны алдына ала кам көрүшкөн, профилдер боюнча базаларга жасаган визитте мектеп жетекчилиги бүтүрүүчүлөрдүн ийгиликтүү иш алып баргандыгы жанареспубликалык деңгээлде география, биология боюнча боюнча байгелүү орундарды алганын көрсөтө алды. Эксперттер практикалар өткөн визиттин жыйынтыгында бүтүрүүчүлөрдүн ишке менен камсыз болуусу алардын иш эмгек көрсөткүчтөрүн жогору экендигин баса көрсөттү. Бүтүрүүчүлөрдүн адистик багыты боюнча кызматта экендиги маанилүү экени белгиленди.

Профессордук-окутуучулук курам (31 адам) менен болгон интервьюнун жыйынтыгында көпчүлүк өз ишмердүүлүгүнө канааттанганын билдиришти. Алар ишин чыгармачыл жана коомдук мааниси чоң иш катары баалашат. Ж.Баласагын атындагы КУУ Талас аймактык көп тармактуу институтунун негизги артыкчылыктары катары чыгармачыл атмосфера, студенттерге жекече мамиле жана практикага багытталган окутуу белгиленди. Ошондой эле окутуучулар жамааттын ынтымагын жана студенттердин сынактарга, көргөзмөлөргө активдүү катышуусун белгилешти. Эмгек шарттары жалпысынан оң бааланып, өзгөчө сырткы мобилдүүлүктүн болушу жана окутууну чыгармачылык ишмердүүлүк менен айкалыштыруу мүмкүнчүлүгү көрсөтүлдү. Ошол эле учурда материалдык-техникалык базаны жаңылоо жана окутуучулардын кесиптик өсүү мүмкүнчүлүктөрүн кеңейтүү зарылдыгы белгиленди.

Окутуучуларды канааттандырган факторлор катары иштин туруктуулугу жана өзүн-өзү ишке ашыруу мүмкүнчүлүгү көрсөтүлдү. Көйгөйлүү жагдайлардын катарында каржылоонун деңгээли жана жогорку жүктөм белгиленди. Айрым кыйынчылыктарга

карабастан, көпчүлүк окутуучулар өз иштерине оң баа берип, жогорку мотивациясы катары жыл жыйынтыгынын сынактарына критерийлер боюнча катышып, материалдык - техникалык база камсыздалышат. Жалпысынан интервьюнун жыйынтыктары жагымдуу психологиялык климатты жана окуу жайдын мындан ары өнүгүү потенциалын көрсөттү.

Администрация жана түзүмдүк бөлүмдөрдүн жетекчилери (20 адам) менен болгон интервьюда Ж.Баласагын атындагы КУУ Талас аймактык көп тармактуу институтунун билим берүүнүн сапатын камсыз кылуу жана ишмердүүлүктүн бардык багыттарын өнүктүрүү боюнча системалуу иштер жүргүзүлүп жатканы белгиленди. Материалдык-техникалык базаны чыңдоо, лабораторияларды жана окуу ресурстарын өнүктүрүү, практика базалары жана иш берүүчүлөр менен кызматташууну кеңейтүү, ошондой эле илимий-изилдөө жана тарбиялык иштерди активдештирүү боюнча жетишкендиктер белгиленди.

Түзүмдүк бөлүмдөрдүн жетекчилери окуу процессин уюштуруунун жакшырганын, санариптик технологиялардын киргизилишин, окутуучулардын квалификациясын жогорулатууну жана студенттердин илимий, коомдук жана эл аралык иш-чараларга катышуусун белгилешти.

Өнүгүүнүн артыкчылыктуу багыттары катары башкарууну жана окутууну мындан ары санариптештирүү, инфраструктураны модернизациялоо, илимий потенциалды күчөтүү, эл аралык кызматташууну кеңейтүү, ошондой эле иш берүүчүлөр менен өз ара аракеттенүүнүн натыйжалуулугун жогорулатуу жана билим берүү программаларын эмгек рыногунун талаптарына ылайык өркүндөтүү белгиленди.

Ата-энелер (20 адам) жана **иш берүүчүлөр (16 адам)** интервью учурунда Ж.Баласагын атындагы КУУ Талас аймактык көп тармактуу институтуна негизинен оң мамиле көрсөтүштү.

Кызыкдар тараптар менен маектешүү: Интервью учурунда сурамжылоого катышкан ата-энелер (20 адам) жана иш берүүчүлөр (16 адам) Ж. Баласагын атындагы КУУнун Талас аймактык көп тармактуу институтунун ишмердүүлүгүнө негизинен жогору жана оң баа беришти.

Маектешүүнүн жүрүшүндө ата-энелер билим берүү программалары студенттердин кесиптик жөндөмдөрүн жана инсандык сапаттарын өнүктүрүүгө натыйжалуу жардам берип жатканын белгилешти. Ошондой эле, алар окуу жайдагы жагымдуу моралдык-психологиялык атмосферага жана окутуучулар курамынын студенттерге көрсөткөн ар тараптуу колдоосуна толук канааттангандыктарын билдиришти.

Ошол эле учурда, айрым ата-энелер тарабынан окутуучулардын усулдук (методикалык) даярдыгын мындан ары да күчөтүү, ошондой эле келечекте **студенттер үчүн заманбап спорт залын куруу жана жатакана маселесин чечип берүү боюнча** сунуш-тилектер айтылды.

Иш берүүчүлөр болсо бүтүрүүчүлөр негизги кесиптик компетенцияларга, креативдүү ой жүгүртүүгө жана өнүгүүгө жөндөмдүү экенин белгилешти. Алар студенттерге чоң тажрыйбасы бар профессорлор жана доценттер сабак берерин жогору баалашат, бирок практикалык даярдыкты, айрыкча заманбап санариптик инструменттерди өздөштүрүүнү күчөтүү зарылдыгын белгилешти. Жалпысынан иш берүүчүлөр окуу жай менен мындан ары кызматташууга кызыкдар экенин билдиришти.

Интервью учурунда Ж.Баласагын атындагы КУУ Талас аймактык көп тармактуу институтунун директору аймак жана өлкө үчүн талап кылынган жогорку квалификациялуу адистерди даярдоого багытталган илимий-билим берүү комплекси катары туруктуу өнүгүп жатканын белгиледи.

Негизги жетишкендиктер катары ректор илимий-изилдөө иштеринин активдешүүсүн (илимий семинарлар, конференциялар, илимий ийримдер), практикага багытталган окутуунун кеңейишин (көчмө сабактар, жумуш ордунда окутуу, ишканалар менен кызматташуу), ошондой эле студенттер менен окутуучулардын коомдук, коррупцияга каршы жана спорттук иш-чараларга активдүү катышуусун белгиледи.

Эл аралык кызматташтык, анын ичинде чет өлкөлүк өнөктөштөр жана башка мамлекеттердин билим берүү уюмдары менен өз ара байланыштар өнүгүп жатканы айтылды.

Өнүгүүнүн артыкчылыктуу багыттары катары ректор төмөнкүлөрдү белгиледи:

- практикага багытталган окутууну жана иш берүүчүлөр менен байланышты күчөтүү;
- илимий-инновациялык ишмердүүлүктү өнүктүрүү жана публикациялык активдүүлүктү жогорулатуу;
- эл аралык байланыштарды жана академиялык мобилдүүлүктү кеңейтүү;
- билим берүү процессин санариптештирүү жана заманбап билим берүү технологияларын киргизүү;
- адистерди даярдоонун сапатын эмгек рыногунун талаптарына ылайык жогорулатуу.

Келечекте институт билим берүү, илим жана инновациялардын аймактык борбору катары өз позициясын бекемдөөгө багыт алган.

Визит учурунда эксперттер аккредитацияланып жаткан билим берүү программаларынын төмөнкү практика базаларына барышты:

№	Багыт/адистик	Практика базасы	
	Биология, География	Жалпы билим берүүчү Р.Я.Рысакова атындагы №2 жалпы билим берүүчү орто мектеби	Талас шаары И.Сарыгулова -10

Аккредитациялык визиттин жүрүшүндө билим берүү уюму бардык аккредитацияланып жаткан багыттар боюнча **практика базалары** менен камсыздалганы аныкталды. Практика базалары катары мамлекеттик, билим берүүчү жана профилдик уюмдар, анын ичинде мамлекеттик органдар, билим берүү мекемелери, финансылык уюмдар, өндүрүштүк ишканалар жана социалдык чөйрөдөгү мекемелер тартылган.

Практиканы өтүү шарттары жалпы билим берүү программаларынын талаптарына жооп берет: студенттерге реалдуу кесиптик чөйрөгө, жумуш орундарга, профилдик жабдууларга жана маалыматтык ресурстарга жеткиликтүүлүк берилет. Практика кызматташуу келишимдеринин негизинде уюштурулуп, практика базасынан жана билим берүү уюмунан жетекчилер дайындалат. Айрым учурларда практиканттар реалдуу өндүрүштүк, педагогикалык, аналитикалык жана долбоордук иштерге тартылып, бул алардын кесиптик компетенцияларын калыптандырууга өбөлгө түзөт.

Практиканын күтүлгөн жыйынтыктары катары теориялык билимдерди бекемдөө, профилге ылайык практикалык көндүмдөрдү өнүктүрүү, кесиптик ой жүгүртүүнү калыптандыруу, заманбап методдорду жана технологияларды өздөштүрүү, ошондой эле бүтүрүүчүлөрдүн ишке орношууга даярдык деңгээлин жогорулатуу белгиленет. Ар түрдүү жана профилдик практика базаларынын болушу билим берүү уюмунун иш берүүчүлөр менен жетиштүү деңгээлде интеграцияланганын жана адистерди даярдоонун практикага багытталган мүнөзүн камсыздай турганын көрсөтөт.

Аккредитациялоо жол-жобосуна ылайык, **студенттердин, бүтүрүүчүлөрдүн, мугалимдердин жана административдик персоналдын арасында электрондук сурамжылоо жүргүзүлдү.**

Студенттердин сурамжылоосунун жыйынтыктары боюнча (59 адам), респонденттердин 44% интернетке компьютердик класстарда гана кире ала тургандыгы, 56 % күндүз акысыз кире ала тургандыгы аныкталган. Практиканы уюштурууга канааттануу деңгээли: 81,6 % - толугу менен канааттанган, 16,3 % - жарым-жартылай. Сабактардын мазмуну толугу менен канааттандырарлык деп бааланган - 62%, жарым-жартылай - 36 % , канааттандырарлык эмес - 2 %. Көрсөтмө жана техникалык каражаттарды колдонуу: 7,8 % - толугу менен канааттанган, 2,2 % - жарым-жартылай. Өзгөрүүлөр жөнүндө

маалымдуулук: 82% - толугу менен канааттанган, 18% - жарым-жартылай. Окутуучулардын чыгармачылыгы жана активдүүлүгү: 79,6 % мугалимдердин көпчүлүгүнүн активдүүлүгүн белгилешкен. Жалпысынан, студенттер билим берүү мекемесиндеги окуу шарттарын оң баалап, эч кандай олуттуу көйгөйлөргө туш болбогонун белгилешет. Респонденттердин көпчүлүгү окутуунун сапатына, инфраструктурага жана студенттерди колдоого канааттандыгын билдиришкен. Ошол эле учурда материалдык-техникалык базаны андан ары жакшыртуу зарылдыгы, анын ичинде класстарды оңдоо, жабдууларды жаңыртуу жана компьютерлердин санын көбөйтүү белгиленет. Заманбап китепкананы өнүктүрүү жана тиешелүү академиялык адабияттарга жетүүнү кеңейтүү боюнча олуттуу суроо-талап бар. Студенттер ошондой эле билим берүүнүн практикалык багытын күчөтүүнү жана стажировкалар үчүн уюмдар менен кызматташууну кеңейтүүнү сунушташат. Окуу процессине санариптик технологияларды жана жасалма интеллекттин элементтерин интеграциялоонун мааниси баса белгиленет. Окуу программасын өркүндөтүү жана билим берүү процессин санариптештирүү да негизги өнүгүү багыттары болуп саналат. Андан тышкары, спорт залды жана жаңы жатакананы куруу менен кошо студенттердин инфраструктурасын өнүктүрүү жана студенттер үчүн маданий иш-чараларды кеңейтүү сунушталууда.

Негизги сунуштар электрондук жетишкендиктерди каттоо системасын модернизациялоо, аудиторияларды интерактивдүү панелдер менен жабдуу, ошондой эле инфраструктуралык шарттарды жакшыртуу (анын ичинде санитардык түйүндөрдүн иштеши) боюнча болду. Ошондой эле уюштуруучулук мүнөздөгү маселелер – климаттык шарттарды эске алуу менен кечиккен студенттерди окуу корпустарына киргизүү саясатын кайра кароо жана эркин формадагы кийим киргизүү сунуштары айтылды. Мындан тышкары студенттер психологиялык колдоону күчөтүү зарылдыгын белгилешти.

Бүтүрүүчүлөрдүн (13 адам) сурамжылоосунун жыйынтыгында 88% толук иш менен камсыз болгону жана эмгек акы алып иштеп жатканы аныкталды. 6% окуусун уланткан, 6% туруктуу эмес иш менен алектенет же жумуш издеп жүрөт. Бүтүрүүчүлөрдүн 85% кесип тандоосу туура болгонун белгилешкен. Көпчүлүк алган билим жана көндүмдөрү күткөн жыйынтыктарга жооп бергенин ырасташкан, бирок бардык багыттар боюнча компетенцияларды тереңдетүү жана айрым дисциплиналардын практикалык колдонулушун күчөтүү зарылдыгы белгиленген.

Окутуучулардын (31 адам) сурамжылоосунун жыйынтыгында Окутуучулардын көпчүлүгү социалдык колдоого жана коомдук турмуштагы өз ролуна канааттанган. Сунуштардын арасында эмгек акыны жогорулатуу, материалдык-техникалык базаны модернизациялоо, оңдоо иштерин жүргүзүү жана документ жүгүртүү процесстерин автоматташтыруу айтылган.

Ж.Баласагын атындагы КУУ Талас аймактык көп тармактуу институтунун администрациясынын (20 адам) сурамжылоосунун жыйынтыгында аккредитация өткөрүү уюмдун ишмердүүлүгүнө оң таасирин тийгизгени аныкталды. Өзүн-өзү баалоо отчетун даярдоо боюнча семинар жогору баага ээ болду: катышуучулардын 67% мазмунуна канааттанган, 25% отчет жазууда айрым кыйынчылыктар болгонун көрсөткөн. Тышкы эксперттик комиссиянын ишине администрация толугу менен канааттанган (100%), адепсиз мамиле фактылары катталган эмес, 85% өз ара аракеттенүүдө кыйынчылык болгон эмес деп белгилешкен. Эксперттердин жогорку кесипкөйлүгү жана агенттиктин аккредитация өткөрүү системасынын уюшкандыгы белгиленген.

Жалпысынан сурамжылоонун жыйынтыктары билим берүү процессинин катышуучуларынын жарым-жартылай канааттанганын жана мындан ары өркүндөтүүнү талап кылган системалык маселелер бар экенин көрсөттү.

Эксперттик топтун иш планына ылайык төмөнкү **сабактарга катышуу жүргүзүлдү:**

№	Багыты	Окутуучу	тайпа	Дисциплина	Мөөнөтү, убактысы
1	550100 Табигый илимдик билим берүү Профиль: География	Молдокул кызы Аида	Г-23	Материктердин ж/а океандардын физикалык географиясы	19.05.26 11.30

Сабакты кыскача талдоо:

Молдокул кызы Аиданын “Антарктида” темасында өткөн сабагы методикалык жактан жакшы деңгээлде уюштурулган. Сабактын максаты так коюлуп, тема мазмуну системалуу жана логикалык ырааттуулукта түшүндүрүлгөн. Мугалим презентациялык материалдарды жана техникалык окуу каражаттарын натыйжалуу колдонуп, студенттердин көңүлүн сабакка бура алган. Сабак учурунда студенттердин активдүүлүгү жана кызыгуусу байкалып, өз алдынча иштөөгө мүмкүнчүлүк түзүлгөн. Мугалимдин педагогикалык тактысы, студенттер менен болгон мамилеси жана сабактагы эмоционалдык атмосферасы жогорку деңгээлде болду. Убакытты туура пайдаланып, сабактын бардык этаптарын ийгиликтүү ишке ашырды.

Сунуштар: Мындан ары сабактын эффективдүүлүгүн жогорулатуу максатында студенттердин сынчыл ой жүгүртүүсүн өнүктүрүүчү интерактивдүү ыкмаларды (дискуссия, кейс-метод, топтук талкуу) көбүрөөк колдонуу сунушталат. Ошондой эле ар бир сабакта рефлексия жүргүзүү аркылуу студенттердин өз алдынча баалоо көндүмдөрүн өнүктүрүүгө көңүл буруу зарыл. Практикалык тапшырмалардын үлүшүн көбөйтүү теманы терең өздөштүрүүгө көмөк көрсөтөт.

Билим берүү программасынын SWOT анализи

Күчтүү жактары (Strengths):	Алсыз жактары (Weaknesses):
<ul style="list-style-type: none"> • Билим берүү программасы университеттин миссиясына жана стратегиялык өнүгүү планына толук шайкеш келип, системалуу түрдө ишке ашырылат. • Кафедра жогорку квалификациялуу, тажрыйбалуу жана кесипкөйлүгү жогору профессордук-окутуучулук курам менен камсыздалган. • Окутуучулар үзгүлтүксүз квалификациясын жогорулатып, заманбап педагогикалык технологияларды жана жасалма интеллект куралдарын колдонушат. • Билим берүүнүн сапатын баалоонун ачык-айкын жана объективдүү системасы (EBilim, компьютердик тестирилөө, апелляция) натыйжалуу иштейт. • Кабыл алуу жана билим берүү процессинин ачыктыгын камсыз кылган санариптик жана техникалык көзөмөл механизмдери киргизилген. • Окуу процессин камсыз кылган окуу-усулдук материалдар, практика базалары жана заманбап билим берүү ресурстары жетиштүү деңгээлде түзүлгөн. • Материалдык-техникалык база (мультимедиялык жабдуулар, 	<ul style="list-style-type: none"> • Теориялык билимди практика жана талаа-лабораториялык иштер менен интеграциялоо деңгээли жетишсиз өнүккөн. • Студенттердин өз алдынча иштерин уюштурууда жана инновациялык окутуу ыкмаларын колдонууда бирдей стандарт камсыздалган эмес. • Практикалык сабактар үчүн окуу-усулдук материалдар жана колдонмолор айрым дисциплиналар боюнча толук эмес. • Билим берүүнүн сапатын баалоо жыйынтыктарын талдоо жана ыкчам чечим кабыл алуу механизмдери жетишсиз иштейт. • Студенттердин кайрылууларын жана апелляцияларын кароо жол-жоболору татаал жана мониторинг системасы толук калыптанган эмес. • Кадрдык саясатта жаш окутуучуларды тартуу чектелүү, кадрлардын картаюу коркунучу жана санариптик компетенттүүлүктөгү айырмачылыктар байкалат. • Материалдык-техникалык база, өзгөчө лабораториялык жабдуулар,

<p>интерактивдүү доскалар, интернет) окуу процессин сапаттуу жүргүзүүгө мүмкүндүк берет.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Иш берүүчүлөр менен тыгыз байланыш, студенттерди академиялык колдоо жана инклюзивдүү билим берүү системасы натыйжалуу ишке ашырылууда. 	<p>программалык камсыздоо жана санариптик ресурстар жетишсиз деңгээлде.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Инклюзивдүү билим берүү жана студенттерди колдоо системасы толук калыптанбаган; тышкы стейкхолдерлердин катышуусу да төмөн деңгээлде.
<p>Мүмкүнчүлүктөр (Opportunities):</p>	<p>Терс факторлор (Threats):</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Региондо биология, география жана экология багытындагы адистерге болгон суроо-талаптын өсүшү бүтүрүүчүлөрдүн жумушка орношуу мүмкүнчүлүгүн жогорулатат. • Мектептер, билим берүү борборлору жана профилдик уюмдар менен кызматташууну кеңейтүү аркылуу максаттуу даярдоо жана ишке орноштуруу процесси күчөтүлөт. • Ата мекендик жана чет өлкөлүк ЖОЖдор менен өнөктөштүк академиялык мобилдүүлүктү жана тажрыйба алмашууну өнүктүрүүгө шарт түзөт. • Эл аралык гранттарга жана долбоорлорго катышуу билим берүүнүн сапатын жогорулатууга жана кошумча каржылык ресурстарды тартууга мүмкүнчүлүк берет. • Санариптик технологияларды, электрондук платформаларды жана билим берүү ресурстарын окуу процессине кеңири интеграциялоо мүмкүнчүлүгү кеңейүүдө. • Жасалма интеллект, GIS жана мультимедиялык технологияларды колдонуу билим берүүнүн заманбап деңгээлин жогорулатууга өбөлгө түзөт. • Инновациялык билим берүү программаларын жана ийкемдүү окуу траекторияларын өнүктүрүү студенттердин жеке муктаждыктарына ылайык окутууну жакшыртат. • Мамлекеттик колдоо, социалдык медиа жана кошумча билим берүү кызматтары аркылуу программанын абруюн жогорулатуу жана абитуриенттерди тартуу мүмкүнчүлүгү кеңейет. 	<ul style="list-style-type: none"> • Теориялык билимди практика жана талаа-лабораториялык иштер менен интеграциялоо деңгээли жетишсиз өнүккөн. • Студенттердин өз алдынча иштерин уюштурууда жана инновациялык окутуу ыкмаларын колдонууда бирдей стандарт камсыздалган эмес. • Практикалык сабактар үчүн окуу-усулдук материалдар жана колдонмолор айрым дисциплиналар боюнча толук эмес. • Билим берүүнүн сапатын баалоо жыйынтыктарын талдоо жана ыкчам чечим кабыл алуу механизмдери жетишсиз иштейт. • Студенттердин кайрылууларын жана апелляцияларын кароо жол-жоболору татаал жана мониторинг системасы толук калыптанган эмес. • Кадрдык саясатта жаш окутуучуларды тартуу чектелүү, кадрлардын картаюу коркунучу жана санариптик компетенттүүлүктөгү айырмачылыктар байкалат. • Материалдык-техникалык база, өзгөчө лабораториялык жабдуулар, программалык камсыздоо жана санариптик ресурстар жетишсиз деңгээлде. • Инклюзивдүү билим берүү жана студенттерди колдоо системасы толук калыптанбаган; тышкы стейкхолдерлердин катышуусу да төмөн деңгээлде.

V. АККРЕДИТАЦИЯЛЫК СТАНДАРТТАР БОЮНЧА БААЛОО

№	№	Стандарттар жана критерийлер	Билим берүү уюмунун кызмат орду			
			толуу менен майкап	жарым-жартылай майкап	туура келбейт (0)	
1-стандарт. Билим берүү программаларын иштеп чыгуу, бекитүү жана мониторинг жүргүзүү						
1.	1.1.	Билим берүү программасы билим берүү уюмунун миссиясына жана эмгек рыногунун талаптарына дал келген так калыптанган билим берүү максаттарын жана күтүлүүчү окутуу натыйжаларын камтыйт;		+		
	1.2.	Билим берүү программасынын окуу жүгү билим берүү стандарттарына ылайык келет;	+			
	1.3.	Билим берүү программасында бардык зарыл болгон практика түрлөрү, стажировкалар жана башка окутуу түрлөрү бар;	+			
	1.4.	Билим берүү программасы анын мазмунун үзгүлтүксүз көзөмөлдөөнү жана аны өркүндөтүү боюнча чечимдерди кабыл алууну, анын ичинде студенттердин (магистранттардын) жана жумуш берүүчүлөрдүн күтүүлөрүн, муктаждыктарын жана канааттануусун мезгил-мезгили менен баалоону камсыз кылат;	+			
	1.5.	Билим берүү программасында инновациялык окутуу жана методикалык ресурстар, педагогикалык ыкмалар, формалар жана технологиялар колдонулат;	+			
	1.6.	Билим берүү программасы студенттердин ар кандай топторунун (магистранттардын) муктаждыктарын аныктайт жана кошумча билим берүү кызматтарын уюштурат.		+		
	1.7.	Билим берүү программасы өнөктөш университеттер менен биргелешкен билим берүү программаларынын (ББП) ишке ашырылышын (эгер бар болсо), университеттердин билим берүү программаларынын мазмуну жана окуу натыйжалары кандайча салыштырылаарын, ошондой эле ББПнын сапатын көзөмөлдөө механизмдерин көрсөтүшү керек.		+		
1 – стандарт үчүн жалпы сумма:			12	6		
2-стандарт. Студенттерди (магистранттарды) кабыл алуу жана окуунун жыйынтыктарын таануу						
2	2.1.	Билим берүү программасы студенттерди (магистранттарды) кабыл алуу эрежелеринин жана процесстеринин ачык-айкындуулугун жана объективдүүлүгүн камсыз кылат студенттер	+			
	2.2.	Билим берүү программасы студенттерге (магистранттарга) билим берүү траекториясын, академиялык мобилдүүлүктү жана карьералык өсүштү калыптандырууда (тандоодо) жардам көрсөтөт;	+			

	2.3.	Билим берүү программасы мурунку билим берүүнүн квалификациясын, мезгилдерин жана окуу натыйжаларын объективдүү таанууну камсыз кылат.	+		
	2.4.	Билим берүү уюму билим берүү программасы боюнча окуусун аяктаган жана күтүлгөн окуу натыйжаларына жеткен студенттерге (магистранттарга) жетишилген окуу натыйжаларын, ошондой эле алынган билимдин мазмунун жана квалификациясын тастыктаган билим берүү документин жана аны аяктагандыгы жөнүндө куболукту берүүгө милдеттүү.	+		
		2 – стандарт үчүн жалпы сумма:	12		
3-стандарт. Студентке багытталган окутуу жана студенттердин жетишкендиктерин баалоо (магистр студенттери)					
3	3.1.	Билим берүү программасы окутуу ыкмаларын, билим берүү формаларын жана технологияларын баалоо жана өзгөртүү үчүн студенттерден (магистранттардан) үзгүлтүксүз пикирлерди колдонот;	+		
	3.2.	Билим берүү программасы баалоо критерийлеринин жана ыкмаларынын, күтүлүп жаткан көзөмөл түрлөрүнүн жана баалоонун жыйынтыктарына даттануу жол-жобосунун жеткиликтүүлүгүн жана ачыктыгын камсыз кылат;	+		
	3.3.	Билим берүү программасы студенттердин (магистрлердин) окуудан чыгып кетүү себептерин үзгүлтүксүз талдап, алардын окуудагы жетишкендиктерин жана окуусун сактап калууну жакшыртуу боюнча чараларды көрөт.	+		
	3.4.	Билим берүү программасы студенттердин ар кандай топторунун муктаждыктарын эске алуу менен ишке ашырылат жана жекече окуу жолдорун түзүү, академиялык мобилдүүлүк жана билим берүү кызматтарын көрсөтүүнүн башка варианттарын пайдалануу мүмкүнчүлүктөрүн камсыз кылат;		+	
	3.5.	Билим берүү программасы студенттердин (магистранттардын) окуу жүгүн, окуудагы жетишкендиктерин жана, ошондой эле бүтүрүүчүлөрдүн жумушка орношуусун көзөмөлдөйт.	+		
	3.6.	Билим берүү программасы билим берүүнүн сапатын жогорулатуу максатында инновациялык окутуу жана методикалык ресурстарды, педагогикалык ыкмаларды, формаларды жана технологияларды колдонууну көрсөтүшү керек.	+		
	3.7.	Билим берүү программасы билим берүү кызматтарын көрсөтүүнүн ийкемдүү варианттарын (анын ичинде электрондук жана аралыктан окутуу технологияларын колдонууну) колдонууну көрсөтүшү керек.	+		
		3 – стандарт үчүн жалпы сумма:	18	2	
4-стандарт. Педагогикалык жана билим берүүчү - жардамчы персонал					
4	4.1.	Окутуучу жана билим берүүчү жардамчы персоналдын курамы, квалификациясы, билими жана тажрыйбасы ишке ашырылып жаткан билим берүү программасына жана Кыргыз Республикасынын эмгек мыйзамдарынын талаптарына ылайык келет;	+		
	4.2.	Билим берүү программасы мугалимдерди тандоо, мотивациялоо жана кармап туруу, ошондой эле окутуучу жана билим берүүчү кызматкерлердин инновациялык	+		

		билим берүү ыкмалары жана технологияларында үзгүлтүксүз кесиптик өнүгүүсү үчүн шарттарды түзөт;			
	4.3.	Мугалимдер окуу куралдарын, окуу китептерин жана башка методикалык иштеп чыгууларды үзгүлтүксүз басып чыгарып жана өркүндөтүп турушат;	+		
	4.4.	Билим берүү программасынын студенттери тиешелүү адам ресурстары (кураторлор, академиялык кеңешчилер, жатакана мугалимдери) менен камсыз болушат.	+		
		4 – стандарт үчүн жалпы сумма:	12		
5-стандарт. Материалдык жана маалыматтык ресурстар					
5	5.1.	Билим берүү программасында студенттердин жана кызматкерлердин ар кандай топтору үчүн жетиштүү материалдык жана маалыматтык ресурстар бар;	+		
	5.2.	Окуу бөлмөлөрү билим берүү чөйрөсүнүн коопсуздук талаптарына (санитардык-эпидемиологиялык жана гигиеналык эрежелер жана жоболор, өрт коопсуздугу эрежелери, эмгекти коргоо жана коопсуздук техникасы) жооп берет;		+	
	5.3	Окуу китептери, колдонмолор жана окуу материалдары, анын ичинде электрондук китептер, билим берүү программасынын мазмунуна шайкеш келет;	+		
	5.4	Билим берүү уюму/программасы студенттерди (магистранттарды) жатакана менен камсыз кылууга жана жашоо, окуу жана эс алуу үчүн шарттарды түзүүгө тийиш.			+
	5.5.	Билим берүү уюму медициналык борборлордо тамактануу (ашкана же буфет) жана медициналык жардам көрсөтүү үчүн тиешелүү шарттарды түзүшү керек.			+
		5 – стандарт үчүн жалпы сумма:	6	2	
6-стандарт. Билим берүү программасы боюнча илимий, методикалык жана изилдөө иштери					
6	6.1.	Билим берүү программасынын кызматкерлери жана студенттери (магистранттар) илимий жана илимий-методикалык изилдөөлөрдү жүргүзүшөт;	+		
	6.2.	Билим берүү программасы жетиштүү материалдык жана маалыматтык ресурстарга ээ жана алардын илимий изилдөөлөр үчүн жеткиликтүүлүгүн камсыз кылат;	+		
	6.3.	Билим берүү программасы изилдөө стажировкаларын, илимий натыйжаларды жана кадрларды алмашууну жайылтат;	+		
	6.4.	Билим берүү программасы студенттердин (магистранттардын) илимий-изилдөө иштеринин жыйынтыктарын окуу процессинде жана өндүрүштө колдонуу үчүн стимулдаштыруу, сыйлоо системасын колдонот;	+		
	6.5.	Билим берүү программасы кадыр-барктуу басылмалардагы кызматкерлердин жана студенттердин (магистранттардын) басма ишмердүүлүгүн жогорулатуу боюнча чараларды көрөт.		+	
		6 – стандарт үчүн жалпы сумма:	12	2	
7-стандарт. Маалыматты башкаруу жана коомчулукка жайылтуу					
7	7.1.	Билим берүү программасында билим берүү программасын натыйжалуу башкаруу үчүн зарыл болгон маалыматты чогултуу, талдоо жана жайылтуу механизмдери болушу керек (билим берүү уюму тарабынан билим берүү максатын пландаштыруу жана ишке ашыруу үчүн төмөнкү	+		

		<p>маалыматтарды чогултуу, системалаштыруу, жалпылоо жана сактоо:</p> <ul style="list-style-type: none"> - студенттердин курамы (магистранттар) жөнүндө маалымат; - студенттердин (магистранттардын) сабакка катышуусу жана окуудагы жетишкендиктери, жетишкендиктери жөнүндө маалыматтар; - билим берүү программаларын ишке ашыруу жана алардын жыйынтыктарына студенттердин (магистрлердин), бүтүрүүчүлөрдүн жана жумуш берүүчүлөрдүн канааттануусу; - материалдык жана маалыматтык ресурстардын болушу; - бүтүрүүчүлөрдү жумушка орноштуруу; - студенттердин (магистранттардын) илимий-изилдөө иштеринин жыйынтыктары; - билим берүү уюмунун негизги ишинин көрсөткүчтөрү. 			
	7.2	<p>Билим берүү программасы коомчулукту өзүнүн ишмердүүлүгү жөнүндө үзгүлтүксүз маалымат менен камсыз кылып турат, анын ичинде:</p> <ul style="list-style-type: none"> - миссия; - билим берүү максаттары; - күтүлүүчү окуу натыйжалары; - берилген квалификация; - окутуунун формалары жана каражаттары; - баалоо жол-жоболору; - студенттерге берилген өтүү баллдары жана билим алуу мүмкүнчүлүктөрү; - бүтүрүүчүлөр үчүн жумушка орношуу мүмкүнчүлүктөрү жөнүндө маалымат; - мугалимдердин жана студенттердин (магистранттардын) изилдөө ишмердүүлүгүнүн жыйынтыктары. 	+		
	7.3.	<p>Билим берүү уюму/программасы өзүнүн иши жөнүндө коомчулукту маалымдоо үчүн өзүнүн веб-сайтын, корпоративдик мезгилдүү басылмаларды (гезиттер, илимий журналдар, конференциялардын материалдары ж.б.), социалдык тармактарды жана жалпыга маалымдоо каражаттарын колдонушу керек .</p>		+	
	7.4.	<p>Билим берүү программасы билим берүү мекемеси үчүн автоматташтырылган (программалык) башкаруу системасын көрсөтүшү керек. Эгерде мындай система жок болсо, билим берүү мекемеси аны иштеп чыгууну же сатып алууну жана ишке киргизүүнү пландаштырууда.</p>	+		
		7 – стандарт үчүн жалпы сумма:	9	2	
		Баары:	81	12	

Баары: 95 балл

Баалоо рейтинг:

89дан 111ге чейин – 5 жылга толук аккредитация

79дан 89 баллга чейин – 3 жылга шарттуу аккредитация

50дөн 79 баллга чейин – 1 жылга шарттуу аккредитация

49 упай жана андан төмөн - аккредитацияланган жок

VI. БИЛИМ БЕРҮҮ ПРОГРАММАСЫНЫН ИШМЕРДҮҮЛҮГҮН ЖАКШЫРТУУ БОЮНЧА СУНУШТАР

Тышкы эксперттик комиссия ТалМУнун 550100 «Табигый илимий билим берүү» багытынын профил «Биология» жана «География» жогорку кесиптик билим берүү программасын баалоонун натыйжасында программанын туруктуу өнүгүүсүн камсыз кылуу жана окутуунун сапатын жогорулатуу максатында төмөнкүдөй сунуштарды берет:

1. Билим берүү процессин уюштуруу жана ОМКны өркүндөтүү

- Кайтарым байланышты күчөтүү: Өз ара сабакка катышуунун жана ачык сабактардын жыйынтыктарын тек гана кафедранын протоколунда каттабастан, окутуучулардын жеке кесиптик өсүү картасына (портфолиосуна) таасир этүүчү реалдуу баалоо механизминде айландыруу.

2. Сапатты башкаруу жана баалоо тутуму (3.2-критерий боюнча)

- Апелляциялык жол-жоболорду жөнөкөйлөтүү: Студенттердин өз укуктарын коргоосу жана баалоо жыйынтыктарына нааразычылыктарын билдирүүсү үчүн апелляциялык арыздарды берүү жол-жоболорун оптималдаштыруу (бюрократиялык тепкичтерди азайтуу менен түз электрондук кайрылуу тутумун киргизүү).
- Мониторингдин натыйжалуулугу: Ишеним кутучалары, анонимдүү анкеталар жана EВilim тутуму аркылуу алынган даттануулар/сунуштар боюнча кабыл алынган
- чечимдердин аткарылышына туруктуу ички мониторинг жүргүзүү жана анын жыйынтыктарын студенттерге ачык жарыялоо.

3. Материалдык-техникалык база жана инклюзивдүүлүк

- Мобилдик адаптация: Санариптик билим берүү платформаларын, электрондук китепкана ресурстарын жана силлабустарды студенттердин уюлдук телефондору аркылуу колдонууга ыңгайлуу (мобилдик тиркеме же адаптивдүү веб-интерфейс) деңгээлге келтирүү.
- Инклюзивдик шарттарды түзүү: Ден соолугунан мүмкүнчүлүгү чектелген жана өзгөчө билим берүүгө муктаж болгон студенттер үчүн окуу имараттарында физикалык жеткиликтүүлүктү (пандустар, атайын белгилер) жана окуу материалдарынын атайын форматтарын уюштуруу.

4. Иш берүүчүлөр жана социалдык өнөктөштөр менен кызматташуу

- Биргелешкен иштеп чыгуу: Программанын бүтүрүүчүлөрүнө коюлуучу талаптарды заманбап эмгек рыногуна шайкеш келтирүү үчүн, жумуш берүүчүлөрдү студенттердин жеке окуу траекторияларын (индивидуалдык пландарын) түзүүгө жана баалоо критерийлерин бекитүүгө түздөн-түз тартуу.

5. Студенттерди колдоо жана контингентти сактоо

- Тобокелдиктерди алдын алуу: EВilim тутумундагы чектөөлөрдөн (30%дан ашык сабак калтыруу) улам окуудан чыгуу коркунучу бар студенттерди эрте аныктоо боюнча "Академиялык колдоо жана кеңеш берүү (аттестациялык тутум)" механизмин түзүү.
- Каржылык ийкемдүүлүк: Келишим акысын (контрактты) төлөөдө кыйынчылыктарга туш болгон социалдык аялуу катмардагы студенттер үчүн ийкемдүү жеке төлөм графиктерин кеңейтүү аркылуу студенттердин контингентин сактап калуу чараларын күчөтүү.

VII. КОРУТУНДУ

Өзүн-өзү баалоо материалдарын, ченемдик-укуктук жана окуу-усулдук документтерди талдоонун, администрация, окутуучулар, студенттер, бүтүрүүчүлөр жана жумуш берүүчүлөр менен жүргүзүлгөн маектердин, ошондой эле материалдык-техникалык базаны кароонун негизинде эксперттик комиссия Ж. Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин Талас аймактык көп тармактуу институтунда ишке ашырылып жаткан 550100 – **Табигый илимий билим берүү** багытынын «**Биология**» жана «**География**» профилдери боюнча билим берүү программасы белгиленген талаптарга ылайык ишке ашырылып жаткандыгын аныктады.

Талдоонун жүрүшүндө билим берүү программасынын мазмуну Кыргыз Республикасынын мамлекеттик билим берүү стандарттарына шайкеш келери, окуу процесси системалуу уюштурулары жана билим берүү сапатын камсыздоо механизмдери иштеп жатканы белгиленди. Окутууда заманбап билим берүү технологиялары жана E-bilim санариптик платформасы колдонулат, ошондой эле студенттердин практикалык даярдыгын уюштурууга тиешелүү шарттар түзүлгөн.

Мындан тышкары, ТИКА түрк кызматташтык жана координация агенттигинин колдоосу менен түзүлгөн илимий лаборатория студенттер менен окутуучулардын илимий-изилдөө иштерин жүргүзүүсүнө мүмкүнчүлүк түзүп жатканы белгиленди.

SWOT-анализдин жыйынтыгы билим берүү программасынын туруктуу өнүгүү потенциалы жетиштүү экендигин көрсөттү.

Жогоруда баяндалгандардын негизинде эксперттик комиссия 550100 – **Табигый илимий билим берүү** багытынын «**Биология**» жана «**География**» профилдери боюнча билим берүү программасы Сапаттуу Билим агенттигинин аккредитациялык талаптарына жооп берет жана 5 (беш) жылдык мөөнөткө аккредитациялоого сунушталат деген жыйынтыкка келет.

Эксперттик комиссиянын курамы:

Эксперттик комиссиянын төрагасы: Мамбетов Жоомарт Иманалиевич Ю.ММ

Комиссиянын мүчөлөрү:

1. Султанбаева Виктория Асановна В.Асановна

2. Шербаева Зувайда Эрмаматовна З.Шербаева

3. Кашкарбаева Бегай Тобокеловна Б.Тобокеловна

4. Асеин уулу Азамат А.Асеин

5. Таштанбеков Рыскелди Султанбаевич Р.Таштанбеков

Референт: Тулегабылова Нуржамал Мухтаровна Н.Тулегабылова